

DOMOVINA

Upravišтво „Domovine“ v Ljubljani, Presernova ulica 54
Uredništvo „Domovine“, Knaflova ulica 5/II., telefon 72

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrletno 7-50 Din, polletno 15 Din, celoletno 30 Din; za inozemstvo: četrletno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 45 Din. — Račun pošte hranilnice, podružnice v Ljubljani, št. 10-711.

Klerikalci v vladi

Sedaj naj pokažejo, kaj znajo!

Ze dolgo časa so se klerikalci ponujali radikalom, da bi jih sprejeli v vlado, toda šele sedaj se jim je posrečilo doseči toliko zaželenje ministrske stolčke. Sprejeli so vse od radikalov stavljene pogoje, tudi te, da sta v vladi dva generala, samo da bi zopet enkrat zavlada. Da so klerikalci popolnoma pozabili na avtonomijo, katero so gonili že toliko let in s katero so prav za prav zmagovali med slovenskim ljudstvom, se bo prav kmalu pokazalo. Tudi ni nič motilo klerikalce pri vsopu v vlado to, da so prej svoje sedanje zavznike vedno obmetavali z očitki korupcije.

Mirno bodo sedaj klerikalci sedeli v vladi s pristaši stranke, katero so vedno smatrali za nesrečo Jugoslavije.

Tudi ni nič znano, da so klerikalci stavili za vstop v vlado kakšne posebne pogoje v korist slovenskega ljudstva, ki jim je v pretežni večini dalo svoje glasove.

Nova vlada nima sicer zanesljive večine in stoji zato na zelo slabih nogah, vendar bi želeli, da bi bila trajnejša, da bi se tako pokazalo, kar mi vedno trdimo, da namreč klerikalci tudi v vladi ne bodo znali pravilno zastopati koristi slovenskega ljudstva. Tako vsaj pol leta bi radi videli vladati klerikalce. Toliko časa bo zadostovalo, da se SLS izkaže, ali res kaj zna.

Slovenija je davčno najbolj obremenjena po-

krajina v državi in zato upamo, da bo sedanja vladna stranka, ki je večinska stranka Slovenije, storila vse, da se davki ne samo izenačijo, nego tudi znižajo na tisto mero, ki jo naše izmuzgano slovensko gospodarstvo lahko prenaša. Odkritosrčno dvomimo, da bo SLS v tem pogledu kaj znala doseči, a če bo vendarle uspela, ji bomo odpustili sto drugih njenih napak. Dolžnost SLS je, da se sedaj pobriga za Slovenijo, saj nam je ob vsakih volitvah dopovedovala, kak raj se nam obeta, če bodo Slovenci zaupali svoje glasove klerikalcem.

Ali bodo klerikalci sedaj kaj storili za izboljšanje naših zanemarjenih cest, za naše bolnice, za naše kmetijstvo, obrtništvo in delavstvo? Mi pričakujemo na podlagi njihovih obljub, da bodo našli za naše kritične razmere leka. Ne zahtevamo, da store vse to kar čez noč, ker je to nemogoče, temveč polagoma, kakor čas dopušča. Zato tudi želimo, da bi se naši obljubkarji prav krepko navladali in prav krepko pomagali Sloveniji na noge.

Ko se bo sčasoma — če bo namreč vlada sploh daljšega življenja — izkazalo, da je laže stresati med preproste volilce obljube kakor pa obljube izpolnjevati, takrat se bodo menda tudi najlahkovernejšim slovenskim volilcem odprle oči.

Kako rastemo

I. Srez LAŠKO. Leta 1925. je bilo v srezu vseh oddanih glasov 6016, leta 1927. pa 5524. Letos torej 492 manj.

Slovenska ljudska stranka je dobila 1925. 3139 glasov, to je 52,2 %, letos pa 2241, to je 40,5 %; nazadovala je v srezu za 898 glasov. Slovenska ljudska stranka ni obdržala v nobeni občini svojega prejšnjega števila glasov in izkazuje v poedinah občinah naravnost strašne izgube. Primeri: v Dolu je padla od 161 na 97, v Loki II. od 169 na 93, pri Sv. Štefanu od 249 na 169, pri Št. Lenartu od 266 na 66 itd.

SKS je padla v srezu od 412 glasov na 204, torej za polovico.

Lep napredek kažejo **socijalisti** v laškem srezu, ki so narasli od 1311 glasov (21,8 %) na 1744 (31,5 %), torej za 433 glasov.

SDS je dobila 1925. 785 glasov, letos pa 1044, napredovala je torej za 259 glasov. Tako naprej in prihodnjije bo mandat naš! Na posameznih voliščih je SDS tako napredovala: 1.) v Dolu smo narasli od 46 na 85, torej za 39 glasov, 2.) v Laškem od 129 na 165 (napredek za 36 glasov), 3.) v Loki I. od 7 na 33 (napredek za 26 glasov), 4.) v Loki II. od 50 na 123 (napredek za 73 glasov), 5.) Marija Gradec od 16 na 44 (napredek za 28 glasov), 6.) Sv. Krištof od 51 na 59 (napredek za 8 glasov), 7.) Sv. Le-

nart od 6 na 7 (napredek za 1 glas, 8.) Trbovlje od 329 na 370 (napredek za 41 glasov). Nazadovale smo samo na 2 voliščih, in sicer občutno v Jurkloštru, kjer smo padli od 39 na 6 glasov, torej za 33 glasov, in neznatno pri Sv. Joderti, kjer smo imeli 1925. 96 glasov, tokrat pa 3 manj, namreč 93.

V celoti se je dvignil v laškem srezu odstotek glasov SDS od 13 % na 18,9 %.

Slovenska ljudska stranka je bila pred dvema letoma štirikrat močnejša, danes ima le enkrat več glasov nego mi.

Pred dvema letoma je bil vsak sedmi volilec pristaš SDS, letos je v laškem srezu vsak peti mož dal zaupanje naši stranki.

II. Srez BREŽICE. Celotna udeležba volilcev je bila letos za 336 glasov manjša nego leta 1925. Takrat je bilo oddanih glasov 5105, letos pa samo 4769. To izgubo si delita SLS in SKS.

Slovenska ljudska stranka je nazadovala za 143 glasov (leta 1925. je dobila 2447 glasov, letos 2304). V srezu je njenih 48,3 % glasov, torej nima polovice vseh volilcev.

SKS (Pucelj, Radič, Hartner) je dobila 1925. 1782 glasov, letos pa samo 1256 in je padla za 526 glasov, to je od 35,1 % na 26,3 %. Ako ji prištejemo 68 disidentskih glasov, se s tem njen položaj ne izboljšuje.

Samostojni demokratje so dosegli 1925. 417 glasov, letos pa 717, torej 300 več, in so narasli v srezu od 8,2 % na 15 %. Največji napredek naših glasov izkazuje volišče Rajhenburg, kjer smo narasli za 163 glasov (od 47 na 210). Še bolj se je odlikovala Blanca, kjer so se naši možje podevetorili in narasli od 9 glasov na 81, to je za 72 glasov. Časten napredek je tudi v Vidmu, to je za 48 glasov (od 13 na 61), v Sevnici za 31 glasov (od 40 na 71). Artiče izkazujejo 8 glasov napredka (9:17), Dobova 7 glasov (33:40), Gorica 5 (1:6), Planina 4 (7:11), Brežice 3 (125:128), Sromlje 1 (3:4).

Poleg navedenih 10 volišč, na katerih smo narasli za 342 glasov, pa moramo imenovati pet volišč, kjer so naši glasovi nekoliko nazadovali. V Zabukovju smo nazadovali za 2 glasova (11:9), v Pišecah za 2 (9:7), v Kapelah za 15 (37:22), v Globokem za 12 (14:2), na Bizeljskem pa kar za 38 (59:21).

Ako bi se bili tudi v teh občinah dvignili v istem razmerju kakor v ostalih, bi imeli samostojni demokratje brežiškega sreza tudi svojega poslanca v občinski skupščini.

III. Srez MURSKA SOBOTA šteje 25 volišč. Oddanih glasov je bilo za vse stranke 8252, torej za 1934 manj nego leta 1925., ko se je nabralo 10.186 glasov.

Slovenska ljudska stranka je v tem srezu malo napredovala. Proti 2622 glasovom leta 1925. je dobila sedaj 2991, to je 369 glasov več. Ta prirastek gre deloma na račun Nemcev v občinah ob avstrijski meji (Sv. Jurij, Pertoča itd.), ki so dali svojih 126 glasov v skrinjico SLS. Glasovi SLS tvorijo 36 % v srezu, torej dobro tretjino.

Ogromno število glasov je izgubil Radič. Ako so te volitve značile za Radiča plebiscit, v katerem naj se Prekmurje izjavi za priključitev k Hrvatski, potem je Radič izgubil bitko. Od prejšnjih 4385 glasov mu je ostalo le še 2756. Nazadoval je za 1629 glasov. Radičevci so imeli prej 43,1 % vseh glasov, skupaj s Hartnerjevimi in Puceljevimi glasovi pa celo 57,4 %, kar znači, da so imeli v okraju absolutno večino. Ob letošnjih volitvah so padli na 33,5 %, kar znači, da je vsak tretji Prekmurec v soboškem srezu volil radičevce.

Slovenska kmetijska stranka je postavila svoje skrinjice. Leta 1925. sta imela Hartner 1438 in Pucelj 22 glasov, letos pa linata skupaj 648 in sta nazadovale za dobro polovico, za 812 glasov.

Radičali so poskušali svojo srečo kakor Zagorski in so nabrali v celém srezu 113 glasov. Zagorski pa 40.

Samostojni demokratje so imeli 1925. samo 9,3 % glasov, namreč 948. Tekom dveh let so napredovali za 756 glasov in tvorijo danes s 1704 glasovi 20,6 % vseh volilcev. Nosilec liste g. Godina je lahko zadovoljen z zaupanjem, ki mu ga je dalo domače volišče Gornji Petrovec, kjer je dobil 305 glasov. Vse druge stranke skupaj nimajo tukaj niti 200 glasov.

Na poedinah voliščih smo napredovali tako: Bedonci za 20 (17:43), Cankova za 37 (19:56), Domajševci za 7 (14:21), Gederovci za 15 (15:30), Gornja Lendava za 66 (28:94), Gor. Petrovec za 291 (14:305), Krog za 22 (12:34), Kupšinci za 7

(52:59), Kruplivnik za 7 (0:7), Kuzdobljanje za 92 (9:101), Markovci za 7 (48:55), Martijanci za 19 (10:29), Pertoča za 48 (18:66), Pečarovi za 6 (11:17), Predanovci za 51 (28:79), Sv. Jurij za 140 (18:168), Šalovci za 146 (31:177).

Volišči Kančovci (10) in Murska Sobota (98) sta si ohranili prejšnje število.

Na naslednjih petih voliščih je SDS nekoliko nazadovala: Fokovci za 36 (96:60), Križevci za 111 (244:133), Moščanci za 3 (6:3), Pucinci za 15 (97:82), Tišina za 14 (53:39).

Naša stranka se je v srezu Murska Sobota krepko utrdila. Vse organizacije SDS so se izkazale kot zanesljive in zaupanja vredne. Stranka ima v njih mnogo zaslombe, da se smemo nadejati v bodočnosti še večjih uspehov. Po mojem prepričanju hiti srez Murska Sobota z vso naglico v okvir SDS in bo prvi med vsemi slovenskimi srezmi, ki bo dosegel absolutno večino za SDS.

IV. Srez DOLNJA LENDAVA. Na 13 voliščih je bilo oddanih 6245 glasov, za 907 manj nego leta 1925., ko je srez oddal 7152 glasov.

Slovenska ljudska stranka je v srezu močna. Letos je dosegla 4072 glasov, za 404 več nego leta 1925. Njena moč predstavlja 65,1 %, skoro dve tretjini vseh glasov.

Žalostno je pa z Radicem, ki drči v srezu nevzdržno navzdol. Ako bi ne imel Madžarov, ki stalno njega volijo, bi ne bilo vobče glasov zanj. A tudi na madžarskih voliščih je nazadoval. Od prejšnjih 2064 glasov (28,8 %), mu je ostalo letos še 1308 (20,9 %). Tudi v lendavskem okraju ni nič z Radicevim plebiscitom!

Harner in Pucelj sta imela zadnjič še 352 glasov, tokrat jih imata 82.

V radikalno skrinjico se je zmotilo 108 kroglic, za 92 manj ko zadnjič, ko jih je bilo točno 200.

Samostojni demokratje so narasli od 551 na 676, to je za 125 glasov, a ta napredek od 7,7 % na 10,8 % nas ne zadovoljuje. Organizacije v srezu so mlade in sresko vodstvo v Dolnji Lendavi ne zmaguje svoje velike naloge. Popolnoma po nepotrebnem smo nazadovali na nekaterih voliščih, v Beltincih za 64 glasov (111:47), v Bogojni za 18 (27:9), v Dolnji Lendavi za 22 (70:48), v Gaberju za 1 (46:45), v Turnišču za 23 (30:7), v Veliki Poljani za 2 (13:11).

Napredek pa kažejo sledeča volišča: Čentiba 3 (76:79), Črensovci 18 (9:27), Dobrovnik 181 (72:253), Gomilica 3 (5:8), Kobilje 44 (33:77), Odranci 6 (38:44).

Bratonci so stalni in so dali naših 21 glasov kakor zadnjič.

V. Srez PTUJ. V tem velikem srezu, obsegajočem okraja Ptuj in Ormož, je bilo leta 1925. oddanih glasov 12.028, letos pa 9352, torej 2676 manj.

Slovenska ljudska stranka je dobila zadnjič 7733 glasov (64,3 %), tokrat je pa nazadovala za celih 1029 glasov in ima samo 6704 glasove, kar znači ob letošnji slabši udeležbi 71,6 % vseh glasov, dobri dve tretjini.

Kako je pa z Radicem in Puceljem? Zadnjič sta dobila še 2299 glasov (18,1 %), letos sta pa tako rekoč izginila. Rešila sta jedva eno tretjino, namreč 792 glasov in sta torej izgubila 1507 glasov. SKS predstavlja v ptujskem srezu danes samo 8,4 %.

Socijalisti so napredovali od 309 na 530 glasov, toda v ogromnem srezu ne znači njihovo število baš mnogo.

Samostojna demokratska stranka je kljub slabši udeležbi napredovala od 982 glasov na 1326, to je za 344. Leta 1925. je značilo naše število samo 8,1 % vseh oddanih glasov, letos pa že 14,1 %, kar znači, da je leta 1925. prišel po eden demokrat na 12 drugih, letos pa je vsak sedmi volilec volil Petovarjevo listo.

Malo je volišč, na katerih smo nazadovali. To so: Breg 3 (36:33), Dornova 2 (10:8), Leskovec 7 (18:11), Polenšak 12 (20:8), Ptuj 4 (177:173), Ptujška Gora 10 (33:23), Sv. Lovrenc na Dravskem polju 1 (16:15), Sv. Lovrenc v Slovenskih Gorah 2 (7:5), Sv. Urban 2 (6:4), Trnovska vas 5 (16:11), Vurberg 10 (17:7), Sv. Vid 3 (42:39).

Na vseh drugih voliščih vidimo napredek glasov SDS: Cirkovce 6 (7:13), Gradišče 36 (2:38), Jiršovci 3 (3:6), Krčevina 19 (27:46), Nova Cerkev 15 (19:34), Rogoznica 13 (11:24), Sela 9 (11:20), Sv. Barbara 43 (9:52), Sv. Marjeta 10 (4:14), Sv. Andraž 6 (6:12), Sv. Marko 51 (14:65), Zavrež 7 (4:11), Zlatoličje 3 (4:7), Brebrenovnik 17 (8:25), Hardek 6 (6:12), Ormož 8 (120:128), Savci 29 (8:37), Središče 8 (166:178), Svetinje 33 (46:79),

Sv. Lenart pri Vel. Nedelji 14 (19:33), Sv. Miklavž 8 (24:32), Sv. Bolfenk pri Središču 6 (16:22), Sv. Tomaž 6 (22:28), Velika Nedelja 27 (25:52). Pri Sv. Bolfenku smo dobili 21 glasov.

Zanimivo je, da v ormoškem okraju povsod napredujemo. Niti enega volišča ne vidite, kjer bi SDS šla za korak nazaj.

VI. Srez LJUTOMER. Volilna udeležba je bila 1925. leta 5839 glasov, leta 1927. pa 5032, torej za 807 manjša.

Okraja Ljutomer in Gornja Radgona spadata med trdo klerikalne v mariborski oblasti.

Slovenska ljudska stranka je dobila 3723 glasov (63,8 %) leta 1925., letos pa 20 glasov manj, namreč 3703. Upoštevati pa moramo, da je v tem številu okroglih 300 nemških glasov, ker so nemška volišča Apače, Drobinci, Plitvički Vrh itd. dala svoje glasove za SLS. V resnici je torej SLS občutno nazadovala tudi v tem srezu. Kjer ni bilo nemške pomoči, je SLS povsod padla v glasovih.

SKS in radicevci so padli od 721 na 604, torej za 117 glasov.

Samostojni demokratje so narasli le neznatno, od 561 na 594, torej za 33 glasov. Leta 1925. so imeli 9,6 % vseh glasov, 1927. pa 11,8 %! Tolažijo se s pregovorom, da je »bolje nekaj nego nikaj«, toda to jih ne opravičuje v onih občinah, na katerih smo nazadovali. Taka volišča so: Cven 12 (20:18), Drobinci (nemško volišče) 3 (6:3), Gornja Radgona 23 (94:71), Mala Nedelja 18 (50:32), Okoslavci 1 (3:2), Radenci 65 (99:34). V Apačah smo si ohranili starih 5 glasov.

Naslednja volišča pa izkazujejo napredek: Cezanjevci 11 (20:31), Ivanjci 28 (17:35), Ključarovi 12 (30:42), Ljutomer 12 (93:105), Muršček 7 (1:8), Orehovci 16 (13:29), Plitvički Vrh 1 (8:9), Presika 8 (4:12), Stara Cesta 10 (13:23), Stara Nova Vas 14 (7:21), Videm 3 (18:21), Veržej 22 (81:103).

Opozarjamo, da je razpoloženje samostojnih kmetijcev v ljutomerskem srezu tako, da priznavajo pogrešek svojega vodstva, ki jih je po nepotrebnem odcepilo od materinskega demokratskega debla. V tem srezu vidimo, da se po edini napredni kmetije že vračajo v SDS. Še sledi nadaljevanje in konec.

Dr. Ljudevit Pivko.

Dr. Ivan Lah:

Sergej

(Konec.)

Deček je rasel. Pestovale so ga goriške begunke, ki so se na ta način prikupile gospodinji, kajti nastali so hudi časi. Sergej je videl okoli sebe mnogo različnih žensk in vse so bile tete. Komaj je počasi iz njih spoznal eno, ki se je zvala mama.

Počasi je tista množica tet izginila in ostala je samo mama. A mama ni imela mnogo časa za njega. Samo zvečer je sedla na klop v hiši ali pred hišo in se je tiho pogovarjala z njim. Zato je Sergej mnogo živel na vasi, kjer so otroci radi klicali njegovo ime. Sergeju je to ugajalo, ker je mislil, da ga imajo tako radi. Šele počasi se mu je zazdelo, da ima čudno ime in da je izjema med vaškimi otroci.

Tako je preživel vse do tistega dne, ko je prišel sosed Krištof zvečer pod mrak v hišo in je govoril temne nerazumljive besede, ki se jih je Sergej ustrašil. Tedaj je čutil, da se je zgodila izprememba, ki je ni mogel razumeti.

Ko se je drugega dne zjutraj zbudil, je bila izba že prazna in matere ni bilo nikjer. Navadno je prišla, da ga je oblekla. Sergej se je oblekel sam in je še dolgo sedel na postelji. Čakal je matere. Prišla je in mu je prinesla kave. Nič se ni nasmejala kakor po navadi. Sergeju se je zdelo, da je objokan njen obraz. Tudi pogovarjala se ni z njim in

ni rekla, da ga ima rada. Sergej je popil kavo in mati je odšla v kuhinjo. Splazil se je počasi za njo in gledal, ali so še sinočnji gostje v hiši. Vse je bilo mirno. Le tam v hiši je zagledal velikega človeka: sedel je pri mizi v navadni kmečki obleki. Ozrl se je in Sergej je videl njegov pogled. To je bil človek, o katerem so ljudje govorili zadnji čas.

Sergej je obstal pri vratih in gledal izza oboja v vežo. Čakal je mater, da ga bo poklicala in mu velela, naj gre k stricu. Stric je bil namreč doslej Sergeju vsak odrasel moški — zakaj bi to ne bil stric. Misli je, da so ga vsi strici radi imeli. Kamor je prišel, povsod je slišal prijazen pozdrav:

«Sergej, Sergej!...»

Nekateri so mu celo dajali jabolka in orehe. Pri mizarju je smel celo pobirati deščice po tleh in sestavljati iz njih hišice. A ta stric sedi v hiši, celo spal je v hiši in ga nič ne pokliče. Kadar je prišel stari stric Borek iz mesta, mu je prinesel bonbonov. Tudi ta stric je prišel iz mesta in mu ni prinesel ničesar. Morda ga sploh ni opazil.

Sergej je pomolil glavo bolj vidno izza oboja, da bi ga tujec opazil. Videlo se mu je, da ga je pogledal s sovražnim obrazom, zato se je skrčil za vrata in čakal na mater. Ali je mati pozabila nanj? Bilo mu je, da bi zajokal. Naenkrat je slišal, da je stol v hiši zaropotal: tuji mož je vstal in hodil po veži. Sergej je zatrepetal. Kaj, če pride k njemu in ga vzame, kakor tisti hudi tuji možje, o katerih je slišal v bajkah. Krčevito se je oprijel vrat. Toda tuji mož je storil še par korakov in je zavil proti vežnim vratom. Kmalu je slišal,

da hodi zunaj po dvorišču. Sergej se je splazil v vežo in planil v kuhinjo k materi.

«Mama!»

Obrisala si je solze, vzela ga je v naročje in rekla: «Nič se ne boj, Sergej, saj si moj fant. Le priden bodi, pa bo vse dobro. Pojdi lepo na vas in pridli, ko boš lačen. Stric bo ostal sedaj pri nas in ti ga boš imel rad.»

Sergej je objel mater okoli vratu in jo stisnil k sebi. Hotel je reči, da tujega strica nima rad, toda čutil je, da je mati žalostna in je ni hotel žaliti.

«Bom,» je odgovoril polglasno.

Položila ga je na tla in Sergej je odhitel iz veže na vas. Odšel je v prvo hišo, kjer so se igrali otroci. Čudno mu je bilo, da so ga gledali domači ljudje tako radovedno in ga spraševali:

«Sergej, Sergej, no, kako je Sergej? Ali je prišel stric?»

«Prišel,» je odgovarjal Sergej in se mu je prvič zazdelo, da ljudje ne govorijo resnice in da stric ni — stric. Njihove besede so bile tako negotove, kakor da bi govorili nekaj drugega, med seboj so govorili o čudnih nejasnih besedah in Sergej je stal med njimi kakor izgnanec, ki nima svojega doma. Ni mu bilo do igrac in otrok. Odprl je vrata in je odšel v drugo hišo. Tu so bili ljudje z njim zelo prijazni bolj kakor navadno. Pogovarjali so se z njim, kakor da je velik in sosed. Maslečka mu je dala suhih hrušk. Spravil jih je v žep, ker se mu ni hotelo jesti. Nekaj čudnega, težkega je ležalo na njegovem srcu. Čutil je, da ga duši jok. Pobegnil je ven in odhitel domov. Bal se je za svojo mater,

Politični pregled

Imamo zopet novo vlado. Odkar je lani koncem aprila g. Uzunović prišel na površje, je to že šesta njegova vlada. A dočim se je doslej vedno pobotal z Radićem, se je tokrat moral v skrajni sili zateči h klerikalcem. V novi vladi torej sedijo poleg dveh generalov in enega strokovnjaka, ki ni poslanec, sami radikali, v njihovi sredi pa trije klerikalci: dr. Gosar, dr. Kulovec in inž. Sernec.

Mi bi prav radi izrazili veselje, da je končno tudi Slovenija zastopana v vladi, in sicer po tisti stranki, ki je številčno pri nas najmočnejša. A kaj pomaga, ko je

nova vlada tako žalosten stvor,

da bo moral v kratkem zopet podleči. Pravcati predpustni mrtvorojenček, kakor je novo vlado točno označil g. Svetozar Pribičević. V naši Narodni skupščini, ki šteje 315 poslancev, mora vsaka vlada imeti za seboj vsaj 158 glasov, ako hoče životari. Radikali in klerikalci pa skupaj nimajo več kakor 155 glasov in so torej v manjšini. Pridobili pa so zase 5 nemških poslancev iz Vojvodine in bodo z njihovo milostno pomočjo imeli komaj dva glasova večine. To vse skupaj je napram močni in bojeviti opoziciji, v kateri se zdaj poleg Demokratske zajednice, samostojnih demokratov in manjših strank nahajajo tudi radičevci.

takšna mizerija,

da lahko vsakdo na prste presodi, da nova vlada propade takoj, čim le trije njeni poslanci izostanejo od seje Narodne skupščine.

In še iz drugega razloga si Slovenija od vstopa klerikalcev v vlado ne more obetati ničesar prida. Dobili so samo tri ministrstva, pa še ta so v vsem svojem poslovanju odvisna od ostalih, ki so v radikalskih rokah. Človek se zatorej mora vprašati: Čemu so klerikalci vstopili v vlado, ki se ji roga vsa javnost in ki ji je že vnaprej sojeno le kratko življenje? Odgovor je enostaven: Klerikalci že dolgo niso mogli premagovati skomin po ministrski časti. Prilizovali so se radikalom — in zdaj, ko so se radikali naenkrat znašli v zagati, ker jim je celo Radić odpovedal zvestobo, so klerikalci skočili na pomoč. Pri

tem jih ni vodil trezen razsodek, marveč slepa pohlepnost po ministrskih stolčkih. Toda to je njihova stvar, kakor se tudi samo štajerskih klerikalcev tiče, da so klerikalni ministri sami Kranjci, kakor da med štajerskimi poslanci SLS ni niti enega za to sposobnega moža.

Za nas in za vso Slovenijo je glavno, da bomo klerikalce lahko enkrat videli pri delu. Ves čas samo kričijo. Posebno pred oblastnimi volitvami so razsajali kakor divji in dr. Korošec je na Vrhniki rabil zelo ostre besede proti generalom v vladi. No, pa generala so klerikalci že pogoltnili. Če bodo tako mirno požirali tudi vse drugo, tedaj že vemo, koliko je ura bila.

Radi krize, ki je trajala pet dni, je seveda v Beogradu delo zopet zastalo in je bila Narodna skupščina odgojena. Poleg dogodkov v razpletanju krize je tudi tokrat v izredni meri skrbel za živahnost

neugnani Štefan Radić,

ki ne more preboleti poraza pri oblastnih volitvah in vali vso krivdo na notranjega ministra Maksimovića. Obdeluje ga s takimi psovskami, da ga lahko po paragrafihi zašijejo. Pa kaj se Radić briga za to! On suče jezik in psuje tiste, s katerimi je še včeraj pil bratovščino, ali pa narobe. Radić že niti smešen več ni, marveč prav tako žalostna politična podoba, kakor njegov slovenski tovariš Pucelj. Oba so radikali izrabili in blamirali pred vsem svetom. Zdaj so klerikalci na vrsti.

Mi samostojni demokrati pa imamo jasno določen cilj. Ko je bil naš voditelj g. Svetozar Pribičević tekmo zadnje krize pozvan na dvor k posvetovanju, je kralju odkrito in dosledno izjavil, da smatra

svobodne volitve za najboljši izhod iz večnih kriz.

Že oblastne volitve so dokazale velikanske izpremembe v številčni moči posameznih strank. Nazadovale so vse tiste stranke, ki si lastijo oblastvo: radikali, radičevci in klerikalci. Napredovali pa smo posebno mi samostojni demokrati, in to kljub pritisku vlade,

kljub ogabni politični gonji Radićevih priganjačev in kljub zločinskim hujškarijam klerikalnih gospodov. Mi se ne vsiljujemo kakor radičevci in se ne ponujamo kakor klerikalci. Kadar dobimo zaupanje večine jugoslovenskega naroda, bomo zavladali sami. Temu smo bližje, kakor si to mislijo naši nasprotniki.

V evropski politiki vzbuja napeto pozornost

zadržanje nove vlade v Nemčiji,

kjer prihajajo zagrizeni monarhisti in vojni hujškarji zopet na površje. Govori se celo, da se bo izgnani cesar Viljem zopet povrnil v Berlin in se polastil izgubljene krone. Republikansko ljudstvo pričinja odločno nastopati proti monarhističnim nakanam, komunisti uprizarjajo velike demonstracije. Ni torej izključeno, da bo Nemčija zopet zabredla v krvave notranje spore.

V Italiji se Mussolini vedno bolj šopiri. Zdaj piše nekako filozofijo o fašizmu, povzdiguje samega sebe in

rožlja s sabljo.

Pri nas sicer dobro poznamo zgodbo o žabi, ki se je napihovala, dokler ni počila, imamo pa vendar vzroka dovolj, da s pozornim očesom pazimo na kretnje svojega soseda.

Na Daljnem vzhodu se dramijo Kitajci k vedno odločnejšemu odporu proti izkoriščanju od strani raznih velesil. Angleži so začeli na Kitajsko pošiljati vojne ladje in oborožene čete, isto bodo storila zdaj tudi Zedinjene države.

Zahvala za izkazano zaupanje

Podpisani se tem polom zahvaljujem vsem za vednim volilcem našega sreza, ki so se odločili 23. januarja t. l. za vzvišeni program SDS, za program svobode, enakopravnosti in bratstva, ter izkazali meni zaupanje, da zastopam v oblastni skupščini interese in potrebe prebivalstva v našem srezu brez razlike stanov in poklicev.

Bodite uverjeni, da se bom po svojih močeh potrudil doseči, kar bo v danih razmerah mogoče. Z željo, da ostanete zvesti naši ideji in delu za prosveto in napredek, ostajam vdani

Valentin Poljanšek, posestnik v Dobračevi.

kajti mislil je, da ji preti nevarnost. Sedel je k njej na ognjišče in mati ga je pobožala po glavi:

«Ali nočeš iti na vas, Sergej?»

«Nočem.»

«Zakaj ne?»

Ni odgovoril.

«Ali se bojiš tujega strica?»

«Bojim.»

«Nič se ne boj, vse bo dobro.»

«Če ne bo tui stric tebe vzel.»

«Ne bo.»

Sergej je bil potolažen. Vzel je hruško iz žepa in jo ponudil materi. Zasmejala se je:

«Zakaj pa meni?»

Sergej je molčal. Dve solzi sta se mu zasvetili na očeh, toda premagal je jok. Hotel ji je povedati, kako jo ima rad, ona pa ga vprašuje, zakaj ji daje hruško. Zdaj ko se je bal, da bi jo izgubil, jo je imel mnogo rajši ko kdaj poprej.

«Le sam jej,» je rekla mati. Njen obraz je bil tako srečen in lep, da je Sergej vzel vrnjeno hruško, jo objel okoli vratu in zajokal.

«Mama!»

Ona pa ga je tolažila:

«Stric je bil daleč, daleč. Še nikoli te ni videl. Zato te zdaj še nimam rad. Nič ni vedel, da si ti pri nas. Ko se bo privadil nate, pojdeš z njim na polje, s konjičkom se bosta vozila, v mesto te bo vzel s seboj. On je dober stric.»

Čutil je, kako so ji solze zastavile besede. «Ali bo ostal stric vedno pri nas?» je vprašal.

«Vedno,» je odgovorila mati in si je obrišala solze.

«Zakaj pa jokaš?» jo je vprašal, kakor da je v tem vprašanju vsa skrivnost, ki je ne razume.

«Od veselja, dragi moj,» je rekla mati, «od veselja, da se je stric vrnil in da me imaš ti rad.»

To je Sergeja utešilo. Mirno je zlezal z ognjišča in je rekel:

«Pa tudi jaz ne bom jokal,» in je odšel na večna vrata, da bi videl, kje je stric, potem pa je odšel v hišo na peč in se tam igral vse dopoldne.

Naenkrat se je spomnil:

«Kaj, ko bi šel stricu naproti.»

Tako je hodil naproti tudi materi, kadar je bila na polju.

Zlezal je s peči in je švignil skozi vežo na vrt. Morda ga stric zjutraj ni hotel opaziti, ker ni prišel k njemu. Zdaj se bosta srečala na vrtu.

Pogledal je okoli ogla po poti proti njivi. Tam je šel. Hodil je počasi, zamišljeno, kakor da ima velike skrbi. Sergej se je skrill za ograjo. Hotel je počakati, da pride bliže. A stric je hodil počasi in Sergeju je prišla težka misel:

«Noče me videti, stric, ne mara me.»

Stal je ob ograji in gledal sinico, ki je skakljala po jablani in pela: ci-za-ra-ra. Vedno niže se je spuščala po vejah, kakor da ga je zagledala in da ga vabi, naj jo lovi. Njemu pa ni bilo do sinice, gledal je po poti proti njivam in ni vedel, ali naj ostane ali naj pobegne.

«Čakal bom,» si je mislil, «če me pokliče, pojdem k njemu, če me ne pokliče, pobegnem v vas.»

Črna senca po poti se je vedno bolj blizala, Sergej se je zbal. Pomikal se je ob ograji nazaj proti hiši in ko se mu je zdelo, da sliši korake, je pobegnil.

*

Sosed Andrejec je šel zjutraj najprej okoli hiše in gledal, kaj se je izpremenilo v teh letih, odkar ga ni bilo doma. Spominjal se je vsega, kako je bila, ko je odhajal pred osmimi leti. Videl je, da bo treba popraviti streho, da hiša že dolgo ni bila prebeljena in vozovi pod kozolcem so se mu zdeli vsi razsušeni. Stopil je preko vrta in se oziral po drevju. Vse je bilo kakor prej, samo par divjakov je zrastle ob ograji.

«Treba jih bo cepiti,» je pomislil.

Z vrta je odšel na polje in je pogledal po njivah. Poznalo se jim je, da ni bilo na njih marljivega gospodarja.

«Sama ni mogla vsega,» si je mislil Andrejec, «tudi ljudje pa površno obdelajo. Pomladi bo treba napeljati gnoja in globoko zorati, pa bo kmalu bolje...»

Ko je tako hodil, ga je neprestano spremljala misel, ki se je je hotel znebiti. Potegnil je z roko preko čela in obstal na mestu. Rad bi bil premislil stvar prav do konca, a ni mogel. Vedno se mu je zdelo, da hodi za njim otrok, ki ga gleda s prosečimi očmi.

«Kaj morem jaz za to,» je vzdihnil, da bi se iznebil tiste težke, temne misli.

Vsem krajevnim organizacijam in zaupnikom SDS mariborske oblasti

Kljub nečuvenci gonji klerikalne stranke in kljub nasiljem njenih pristašev nad naprednimi volilci, zlasti tekom zadnjega tedna pred volitvami in na dan volitev, ste krepko vzdržali in dosegli splošen porast glasov napredne fronte. Na teritoriju mariborskega volilnega okrožja za Narodno skupščino je porasla edino napredna fronta od 9198 na 12.745, torej za čez 3000 glasov, dočim so padli klerikalci za prilično isto število, radičevci in pučjevci pa celo za okrog 10.000 glasov. Izdajstvo slovenskih strank, ki so se v Mariboru in Celju združile proti nam z našimi stoletnimi tlačitelji, Nemci, in njihovim velekapitalom, nam je oropalo dva sicer sigurna mandata. Pokazali pa smo predvsem, da napredujemo med našim kmečkim narodom. Saj so se glasovi za SDS pomnožili na primer: v srezu Murska Sobotica od 948 na 1704 glasov, v srezu Dolnja Lendava od 551 na 676 glasov, v srezu Maribor desni breg od 559 na 882 glasov, v srezu Maribor levi breg od 497 na 930 glasov, v srezu Ptuj od 982 na 1326 glasov, v srezu Šmarje od 557 na 837 glasov, v srezu Gornji grad od 249 na 283 glasov, v srezu Ljutomer od 361 na 594 glasov, v srezu Dravograd od 402 na 528 glasov, v srezu Slovenjgradec od 340 na 375 glasov. Dokaz, da postaja naša stranka vedno bolj stranka našega podeželskega ljudstva. To nam bodi v ponos in zadoščenje!

Vsem, ki so pripomogli s svojim podrobnim delom k temu uspehu, bodi izrečena na tem mestu iskrena hvala. Naše delo ne sme niti za trenutek zastati. Nadaljevati se mora nemudoma in s podvojeno energijo v že obstoječih organizacijah podrobno organizatorno in idejno delo. Ponovno se je izkazalo, da je edino delo potom organizacij podlaga za vedno nove uspehe. Zato je treba v vseh krajih, kjer organizacije še ne obstajajo, nemudoma preiti k temu, da se organizacije ustanove. Zaupniki dobe tekom prihodnjih tednov v tem pogledu podrobna navodila.

Tudi vsem Vam, ki ste kot nosilci naše ideje na naših listih žrtvovali čas in trud za čim lepši uspeh, bodi izrečena topla hvala, obenem pa

čestitka našim prijateljem dr. Baričeviču, Finžgarju, Godini, dr. Novaku, Perkoviču in Petrovarju, ki boste naši zastopniki v oblastni skupščini.

Zavest našega stalnega napredovanja nam bodi vsem plačilo in obenem vzpodbuda k nadaljnjemu uspešnemu pozitivnemu delu.

Demokratski pozdrav!

Maribor, dne 25. januarja 1927.

Za oblastni odbor SDS v Mariboru:

Dr. Franjo Lipold s. r., Dr. Ljudevit Pivko s. r.,
predsednik. narodni poslanec.

Vekoslav Spindler s. r.,
tajnik.

Naprednim volilcem šmarskega sreza

Veže me prijetna dolžnost, da se vsem odločnim in zavednim volilcem najpristrčneje zahvalim za njihovo skrb in delo, da je naša napredna stranka tako lepo uspela pri volitvah v oblastno skupščino. Nesramno obrekovanje in podtikanje radičevcev in klerikalcev je naše vrste le okrepilo.

Obenem zagotavljam vse somišljenike, da bom kot oblastni poslanec zastavil vse svoje skromne moči za napredek kmetijstva in obrtništva ter zaboljšanje stanja delavcev, pri tem pa tudi upošteval položaj državnih nameščenec. Pobrigal se bom, kolikor bo to mogoče, za tovariše invalide, kadar bo šlo za njihove pravice, saj sem tudi sam vojni invalid.

Vabim vse one, ki so dosedaj še samo ob strani gledali, da stopijo v naše vrste, ker le v skupnosti in slogi sta moč in napredek.

Anton Perkovič,
kmetovalec pri Sv. Florijanu pri Rogatcu.

Odkritosrčen nasvet.

Gost: «Gospod natak, jaz imam pri sebi samo 10 dinarjev. Kaj mi priporočate?»

Natak: «Drugo gostilno...»

In je hodil naprej po polju in gledal svoje domače kraje, ki so se mu videli mnogo lepši nego kdaj poprej, ko še ni bil nikoli ločen od njih. Prišel je do gozda in stopal počasi po ozki stezi med drevjem. «Lepo se je zaraslo,» je govoril sam s seboj, «malo očistiti bo treba in lahko tržim nekaj za drva.»

Ko je prišel do vrha, je gledal na okolico, ki se je razprostirala po valoviti dolini tja do znanih vrhov, o katerih je sanjal v Rusiji, ko je iskal njim enakih, da bi ga spominjali na njegov dom.

«Kdo bi mislil, da je tako lepo!» je govoril sam s seboj. «Ako vidiš vsak dan, se ti ne zdi nič posebnega, ko ne vidiš, je vse mnogo lepše in zdaj je, kakor da bi gledal z drugimi očmi.»

Dolgo se je mudil na vrhu gozda, ni se mu prav hotelo domov.

«Samo zaradi njega, zaradi tega otroka je sitno...» Črna senca je padla na vso pokrajino. Vračal se je počasi proti polju, proti vrtovom, proti vasi. Nad hišami se je kadilo, ženske so kuhale kosilo. Ko je prišel do vrta, je zagledal otroka. Tam je stal za ograjo in gledal skrivaj, kako se vrača novi gospodar. Andrejcu je bilo skoro nerodno nadaljevati pot. Ni hotel, da bi se srečala. Že zaradi sosedov ne. Čutil je, da ga gledajo vsi in ugibajo, kaj bo storil. Včeraj pri prvem srečanju seveda niso govorili o tem. Skušali so prikriti zadrego s tem, da so govorili o domačih dogodkih, o vojnih spominih, o raznih znancih, ki so tudi izginili v nepoznatih krajih, o novih časih, o sosedih in prijateljih. Tako je prešel ves večer in Andrejec je bil zadovoljen, da niso govorili o tem, kar ga je bolelo. Potem sta govorila ž njo o vsem...

Hotel je biti dober in vendar ni mogel zjutraj poklicati otroka k sebi. Čutil je v sebi čuden odpor, ki ga ni mogel premagati.

«Prekleta vojna,» je zaklel sam pri sebi in sklenil je, da bo živel, kakor da se ni nič zgodilo. Zato je mirno korakal proti vrtu in naenkrat zapazil, da je otrok izginil. Nekaj težkega mu je leglo na srce.

Ko bi bil to njegov otrok! Spomnil se je na neki dogodek v Sibiriji. Tudi tam so bile čudne zgodbe. Povsod so ljudje... Ni hotel premišljevati o tem. Stopil je proti hiši, pogledal zopet v hlev in odšel v vežo.

«No, ali si videl?»

«Videl,» je odgovoril kratko. «Dela bo treba.»

Odšel je v hišo. Sergeja ni bilo nikjer. Ona je prinesla obed na mizo in je pogledala na peč. Hotela je vprašati po otroku.

«Saj lahko z nama je?» je vprašala in hipoma so je obile solze.

«Naj je,» je odgovoril on.

Stopila je na prag in poklicala:

«Sergej!»

Pokazal se je izza ogla in stekel k njej. «Gremo jest.»

Prijel se je je za roko in je odšel z njo v hišo. Čutil je, da bi ne bil upal priti jest, ko bi ga ne bila poklicala. Sam ni vedel, zakaj se je tako bal strica.

Sedli so k mizi in jedli. Sergej je sedel tiho koncem mize, nihče ni govoril z njim. Mati se je s stricem pogovarjala o polju in gozdu in mu pravila, kako so ji pomagali sosedje pri delu.

DOPISI

GORNJI LOGATEC. Nedeljski občni zbor Sokola ni pokazal takega zanimanja članstva, kakor bi bilo pričakovati spričo nalog, ki jih ima društvo še pred sabo. Niti doma še nismo popolnoma dogradili in opremili, pa naj bodo naše sile že izčrpane? Navzočih je bila jedva ena tretjina članov. Poročila posameznih funkcionarjev so bila prav izčrpana, zlasti oni sester načelnice in prosvetarice. Iz njih posnemamo, da so posamezniki pač pridno in vestno vršili svojo nalogo, o splošnem sodelovanju vsega članstva pa sodba ni tako ugodna. Zlasti se je sestra načelnica pritoževala nad nerazumevanjem staršev, ki otrokom ne privoščijo dveh ur na teden za telovadbo, da si jim je tako potrebna in koristna. Finančno stanje društva je glede na ogromne stroške za dom še nekam zadovoljivo. Na vsem domu imamo približno 25.000 Din dolga. Toliko je pa vreden samo društveni inventar. Pri volitvah je bil izvoljen stari odbor z malimi izjemami. Za župo se je udeležil občnega zbora župni tajnik brat Flegar iz Ljubljane. Prinesel je zborovalcem pozdrave župnega načelnstva, pohvalil poslovanje društvene uprave in opozarjal navzoče na naloge, ki čakajo Sokolstvo v prihodnje, zlasti še na prireditve v letošnjem letu, med katerimi bo posvečati pokrajinskemu zletu v Ljubljani posebno pažnjo. Na podvojeno vztrajno delo, bratje in sestre!

RAKEK. Volitve v oblastno skupščino so pokazale, da v naši občini klerikalizem stalno propada in da pri nas ni mesta za vrtoglavo radičevsko politiko. Tudi tokrat so občani rešili čast občine. Bivši demokrat Matija Gabrenja, sedaj vodja Radičeve stranke, je dosegel uspeh 28 glasov, čeprav je mislil, da bo mogel za predpust pokloniti Radiču celo občino. Hudomušni občani pa mu obetajo celo za občinske volitve komaj 15 glasov. Hudo gra. hudo. možu, ki se je videl že na županskem trgu. Tudi Stacnarju iz Unca se ne ujemajo volilni računi. Pravijo, da so klerikalci iz te jeze že premestili tajnika SDS Pavlovčiča kar brzojavno. Mož pa ne ve še ničesar o tem. Tudi so hoteli napraviti zmešnjavo med ob-

«Počasi bo že boljše,» je rekel on. Sergej je skrivaj pogledal strica, ki se mu pa ni videl tako hud, kakor je mislil zjutraj. Samo to mu je bilo čudno, zakaj ne govori z njim, kakor govore drugi. Ali ga nima rad? Ali ne mara otrok? Ali je tako resen?

Tako se je začelo novo življenje. Zimski dnevi so se krajšali. Pritiskal je mraz in vse je kazalo, da se bliža božič. Sergej je živel kakor prej, samo stric ni govoril z njim. Zato pa ga je mati ljubila in se z njim razgovarjala o resnem stricu. Včasih se je že zdelo, da ga bo stric poklical, a naenkrat je bil zopet resen njegov obraz in Sergej se mu je umaknil... Tudi mati ni govorila nikoli z obema naenkrat, kakor da je tako ukazano, da Sergej ne sme govoriti s stricem.

—*

Tako je prišel sveti večer. Sergej je pomnil od lanskega leta, kakšen je sveti večer. Spominjal se je na jaslice in na lučke in na zvezde, ki so bile v kotu. Tudi pastirčki in trije kralji so mu ostali v spominu. Zato se je začudil, ko je pri sosedovih videl, da delajo jaslice, zakaj jih letos pri njih ne bo.

Prišel je domov in vprašal mater:

«Mama, ali k nam ne bo prišel božič?»

«Seveda bo,» je odgovorila mati, «jutri bova delala jaslice.»

Sergej je bil neizrečeno vesel in je nemirno čakal drugega dne. Ponoči se mu je sanjalo o pastirčkih in treh kraljih, o zvezdah in lučkah in zdelo se mu je, da so vsi živi in gredo v dolgi procesiji naravnost k njim. Drugega dne je mati postavila v kot trioglato desko, položila nanjo mahu in razpostavljala

žani z novico, da hoče SDS postaviti g. Pavlovčiča za župana. Kaj mislijo klerikalci, da so vsi občani tako neumni kakor mnogi klerikalci in da ne vedo, da državni uradnik ne more biti župan. Tudi iz te meke ne bo kruha. Zastonj je rohnol g. Natlačen, da je treba streti na Rakeku Žerjavovo gnezdo, in kakor je podoba, ne bodo klerikalci na naprednih razvalinah gospodarili z občinskim denarjem kakor svinja z mehomo. Novo pečena radičevščina in klerikalija si bo dne 6. februarja polomila svoje šibke noge ob naši barijadi.

UNEC PRI RAKEKU. Naš klerikalni vodja Štaccar se huduje radi šole. Klerikalci so pobrali na svoji pritožbi proti šoli na Uncu in Ivanjem selu 103 podpise ter računali s tem, da so občane vlovili v politične zanjke. Razglašali so vsej občini, da hočejo demokratije zadolžiti občino radi šole do ušes. Pa tudi ta pesem ne bo ročila klerikalcem zaželjenega sadu. Znano je vsem, da je pokojni župan, demokrat, zapustil občino brez dolgov; torej je dobro gospodaril. Znano je vsem, da kandidirajo na listi SDS možje pošteni in dobri gospodarji, kakor Gnezda Fran, Jeršan Martin in Puntar Franc iz Unca, Udovič Lojze iz Slivic, Milavec Jakob iz Ivanjega sela, Pirc Andrej z Rakeka. Nositelj liste je Juvančič Anton, Rakek 25. Ta imena jamčijo občanom za pravilno gospodarstvo v občini. Seveda, šole se kot pametni možje ne bodo branili, pač pa bodo gledali, da se za šolo dobe kje drugod denarni viri, tako da kmetska posestva ne bodo trpela. Tudi s temi limanicami ne bodo naši klerikalci ničesar dosegli. Dne 6. februarja se bodo imeli priliko o tem prepričati.

KOSTANJEVICA. Pri sedanjih volitvah je delal zopet na vso moč za blagor odrešenice SLS neki mož, ki nosi gamaše. Zadnje dni so imeli tukajšnji čevljarji posla čez glavo; ker je strgal več parov podplatov in bi skoro zmanjkalo usnjarem blaga, tako je revež agitiral. Možu svetujemo, da naj rajši posveča svoje moči svojemu poklicu, politiko pa pusti pri miru.

DVOR PRI ŽUŽEMBERKU. Volitve v oblastno skupščino so minile. Demokratska skrinjica je šlela 53 glasov, kar je čisto lep uspeh. Pomisliti je namreč treba, da z naše strani razen enega shoda ni bilo nobene agitacije. Nasprotno pa so

se klerikalni agitatorji gnali na vse načine; pomagala je tudi cerkev, farovž in pa plakati, tako umazani, da bo sedaj še sodišče govorilo o njih. Kljub vsemu pa je demokratska stranka napredovala, dočim so klerikalci padli za 23 glasov. V naši skrinjici tudi ni bilo niti ene «zajčje jagode», katere nam je obljuboval kaplan g. Križman. Vsem našim volilcem kličemo: Le krepko in neustrašeno dalje za svobodo našega naroda! Farovž naj pa sedaj plačajo tisti, ki so metali v prvo skrinjico! — K. V.

SODRAŽICA. Odbor krajevne organizacije SDS se tem potom najlepše zahvaljuje vsem naprednim volilcem za tako častno in disciplinirano zadržanje in ponašanje pri prešlih oblastnih volitvah. Žal, sicer nismo zmagali, toda dokazali smo, da so naše vrste čvrste in zavedne. Od zadnjih skupščinskih volitev smo napredovali za celih 46 glasov, kar je gotovo razveseljivo. Radičevci so slabo odrezali kljub svoji hudi agitaciji. «Aman je bilo vse brezplačno pošiljanje «Kmetškega lista», s katerim so tako rekoč preplavili celo dolino. Naprednjaki so pač uvideli, da je treba enotne napredne fronte, če hočemo kaj doseči. Le v slogi je moč, zato pojdimo še krepkeje na delo, dokler ne združimo v enotno fronto vseh naprednih sil naše občine. — Za 7. t. m. so razpisane v naši občini volitve za gospodarske odbore. Tržani volijo popoldne od 3. do 5. ure. Za te volitve vlada v trgu veliko zanimanje, kar je pokazal predhodni sestanek, na katerem so naprednjaki skupno določili svoje kandidate, s katerimi bomo gotovo zmagali, če bo vsak volilec storil svojo dolžnost.

DOLNJE SKOPICE. Dne 26. januarja t. l. je preminul po kratki in mučni bolezni g. Jože Jurkas, kovski in diplomirani podkovski mojster ter posestnik v Dolnjih Stopicah pri Krškem. Pokojnik je bil plemenitega značaja in vedno naprednega mišljenja. Lahka mu bodi domača gruda!

DOBOVA. Četudi ni šlo vse, kakor bi si želeli, smo vendar pri zadnjih oblastnih volitvah napredovali od 33 na 40 glasov, medtem ko so radičevci nazadovovali od 281 na 174 glasov. Mnogo naših ljudi se iz neznanega razloga volitev ni udeležilo. V bodoče naj se kaj sličnega več ne zgodi. Sumimo, da je bilo vobče na sovolske

dosti pritiska, ker se je nekemu obrtniku celo pismeno grozilo. Da radičevcem ni do napredne fronte, dokazuje dejstvo, da niso hoteli na sporazumno listo, ki bi jim samim dobila dva mandata mesto enega.

DRAMLJE. Ze parkrat je pisala «Domovina», kako obupne so tukajšnje občinske ceste, a v našem občinskem zastopu ni človeka, ki bi se vsaj nekoliko zganil, da bi se temu odpomglo. Pri občinskih sejah se navijajo občinske doklade na davke, katere so privili za letošnje leto že na 400 odstotkov. Davčno oblastvo neusmiljeno izterjava davke, seveda tudi občinske doklade, davkoplačevalci pa nimajo od občine nobenih koristi. Kmetje imajo les, ki pa zaradi slabih cest nima skoro nobene cene. Nekateri imajo živino, da bi lahko z vožnjo nekaj zaslužili in si s tem pomagali iz kritičnega položaja, a so ceste nerabne. Spričo takih razmer se bo začel po vrsti oglašati boben. Ako pomislimo čisto skozi Svetelko, kjer je kamnolom par streljajev od glavne ceste, se nas mora lotiti ogorčenost. Pozivamo sresko poglavarstvo, da se nemudoma zavzame za nas, dokler se še da kaj rešiti. Ako moramo plačevati tako visoke občinske doklade, zahtevamo tudi, da bomo imeli od njih kaj koristi.

ST. RUPERT NAD LASKIM. Nedavno je naš g. župnik napadal «brezverske» časopise ter rekel, da jih prihaja že čez 30 izvodov k nam. G. kaplanu pa ni všeč Vodnikova družba, češ, da si niso znali drugače pomagati, kakor da so postavili duhovnika Vodnika družbi za ime. Pri nas so nekateri ljudje, ki se strašno bojijo «Domovine». Če jo slučajno primejo v roke, jo takoj izpustijo, da bi jih ne zgrabil sam «ta črn». Mi «Domovinarji» smo strašno zaničevani od klerikalcev, ki nam groze, da nas bo vse vrag pohrustal. Ker nismo babjeverne ženske, se takih neumnosti prav nič ne ustrašimo in ne bomo odnehali. Mislimo, da smo najmanj tako pošteni in verni kakor nekateri hinavci, ki neprestano tiče v cerkvi, ko pa pridejo ven, samo ljudi obirajo.

SV. JEDERT NAD LASKIM. Tukajšnji pristavi SLS kričijo, da so pri zadnjih volitvah zmagali, ne povedo pa, da so samo v našem srezu padli od zadnjih volitev za 800 glasov, dočim smo mi napredovali za 400 glasov. Le tako naj

po njem pastirčke. Sergej je pri vsem zvesto pomagal in popravljaj ovce, ki so bile slabo zasajene. Mama mu je pravila vso božično zgodbo. Enkrat sta šla Jožef in Marija v Betlehem. Tam nista dobila prenočišča. Zato sta morala v hlevček na polju. Tam se je rodil Jezušček. Angeli so peli iz nebes. Pastirji so jih slišali in so prišli k Jezuščku. Tam so našli volička in oslička, ki sta dihala, da je bilo Jezuščku gorko. Potem so prišli trije kralji in so prinesli zlata, kadila in mire. Bil pa je takrat tudi kralj Herodež, ki je hotel umoriti Jezuščka. To je bil hudoben kralj. Voliček je odnesel Jezuščka v Egipt, zato je dal Herodež pomoriti vse nedolžne otroke...

Tako sta dokončala delo in mati je odšla po svojih opravkih. Sergej pa je ležal na peči in premišljal to čudno zgodbo. Smilil se mu je Jezušček, a še bolj so se mu smilili nedolžni otročiči, ki so bili tako kruto pomorjeni. Sree mu je bilo polno teh čudnih davnih bajk.

Zunaj je zazvonilo z vsemi zvonovi veselo, slavnostno. Vstopila je mati in mu prinesla potice.

«Zakaj pa Bog ni kaznoval Herodeža?» je vprašal Sergej, ki mu je bilo pri vsem tem mnogo nejasnega in bi se bil še tako rad s kom pogovarjal o jaslicah.

«O, saj ga je,» je odgovorila mati. «Umrl je na strašnih ranah, živega so črvi požrli.» Toda ni imela časa, da bi se razgovarjala z njim. Odhitela je ven. Zunaj je padal mrak. V sobi je vladala sveta tišina, le lučka pred jaslicami je zdaj pa zdaj zaprasketala, da so njeni žarki trepetaje švigali skozi mrak in jasneje razsvetlili hlevček in pastirčke. Kmalu nato je Sergej čutil težke korake in polglasno

molitev. Mati je stopila v sobo s posodo začrčene žerjavice in za njo stric z blagoslovljeno vodo v roki. Zadišalo je po kadilu in Sergej je sklenil roke. Pokadila in poškopila sta po vseh kotih in sta odšla. Sergej je ostal sam. Zdelo se mu je zdaj še vse lepše, gledal je venomer v kot in je premišljal, kako bi bilo, ko bi bil on takrat na svetu in bi živel v Betlehemu. A pri tem se je spomnil na Herodeža in se je zbal. Tudi njega bi bili umorili in mama bi jokala za njim kakor vse betlehemske matere za svojimi otroci. Postalo ga je skoro strah. Hotel je oditi v kuhinjo k materi, toda v tem je vstopil stric z lučjo in za njim mati z večerjo.

«No, Sergej, pojd,» je rekla mati. Sergej je prišel k mizi boječje, počasi, kakor da bi rajši ležal na peči in premišljal božične zgodbe...

«No, kaj se pa bojiš?» ga je vprašala mati in ga pobožala po glavi.

Sergej se je stisnil k nji in je pogledal strica.

Tudi on se je ozrl nanj. Prvič ga je pogledal tako, kakor je želel Sergej, da bi ga bil pogledal prvi dan. Nasmehnil se je kakor še nikoli, kajti njegovo lice je bilo vedno otožno in resno.

«No, pojd k meni, Sergej,» je rekel in ga prijel za roko. Bilo je prvič, da je izpregovoril z njim in ga poklical po imenu.

Posadil ga je k sebi na kolena in rekel: «Ali me imaš kaj rad, Sergej?»

«Imam,» je rekel Sergej in je čutil, da ga ima zelo rad in da mu tega niti povedati ne more.

Mati je zajokala, obrisala si je solze in Sergej je čutil, da je težka žalost padla z nje-

nega srca. Ni vedel, zakaj se je zgodilo vse to. Čutil je samo, da je sveti večer, in če so se godile takrat tako čudne stvari, zakaj bi se ne sedaj, ko je vse tako lepo.

Tudi stricu se je tresla roka in glas mu je zastajal v grlu.

«Tudi jaz te imam rad, Sergej,» je rekel in je gledal z rosinimi očmi na jaslice. Mati ga je objela okoli vratu in zaihtela. Dolgo so ostali tako. Večerja je stala na mizi, lučka pred jaslicami je prasketala, tišina je vladala po sobi in od zunaj so se od nekod čuli božični zvonovi.

«Andrej, odpusti! Imej ga rad!»

«Bog je dober, rodil se je za vse.»

«Vsi smo ljudje, potrebni usmiljenja, do brote in ljubezni.»

Sergej ni razumel vseh teh besedi, samo čutil je, da se je zgodilo nekaj posebnega. Trda moška roka ga je krepko pritiskala k sebi, na glavi je čutil nežno materino roko in slišal je samo tiho ihtenje, ki je bilo izraz velike sreče.

«Saj si ti moj, saj si ti moj,» mu je govoril stričev glas. «kaj me briga vse! Bog je hotel tako...»

Naslonil se je na mizo in zajokal kot otrok. Sergej ga je objel okrog vrata in ga poljubil na lice. Tudi mati se je naslonila nanj in ihtela.

«Zdaj je vse dobro,» je govorila. «božič ljubezni je prišel med nas.»

Dvignil je glavo in pogledal veselo Sergeja:

korakajo naprej in po treh volitvah bodo doživeli popoln polom kljub temu, da pri volitvah za agitacije tiskajo cele knjižice in pošiljajo po hišah plačane agitatorje. Vsem našim zvestim volilcem se najtopleje zahvaljujemo za zaupanje, katero so nam dali s svojimi kroglicami. — Krajevna organizacija SDS Sv. Krištof.

DOLENJI LOGATEC. Pri oblastnih volitvah smo se tudi mi Dolenjelogatečani prav dobro odrezali. Napredovali smo od zadnjih volitev za 47 glasov, četudi so nam klerikalci obetali strašen poraz. Da pa se kljub agitaciji nasprotnikov ne bojimo nikogar, bomo pokazali še pri nedeljskih občinskih volitvah. Ta dan naj nihče demokratov ne ostane doma. Stremimo po dobrem občinskem gospodarstvu, ki je podlaga zadovoljnosti občanov. Naši kandidati so dobri gospodarji in poštenjaki. Naj navedemo samo par izmed njih: Gregor Trsar (Brod), Anton de Gleria (Dolnji Logatec), Anton Petkovšek (Blekova vas), Slavko Smole (Dolnji Logatec), Fran Plečnik (Čevica), Anton Cempere (Čevica), Franc Turk in Matija Stenič (Blekova vas) itd. Kdor hoče dobrobit vsem občanom in občini, naj agitira od moza do moza. Naša skrinjica je prva.

BREZNO PRI SV. JEDERTI. Ker ni bila v nedeljo 30. januarja udeležba za občni zbor Javne ljudske knjižnice ne s strani odbora, ne s strani članstva zadostna, se tem potom naznanja, da je bil zbor preložen in se bo vršil v nedeljo 6. t. m. ob 3. popoldne v prostorih g. Kozoleta v Breznem. Posebna vabila se sedaj ne bodo razposlala in se bo zbor vršil nepreklicno ob vsaki udeležbi z istim dnevnim redom, kakor je bilo naznanjeno na vabilih. Pridite vsi!

SV. EMA-PRISTAVA. Dne 30. januarja so nam naši prosvetni delavci, ki nam vsak mesec prirede kakšno razvedrilo, podali predstavo »Moč uniforme«, ki je prav izvrstno uspela. Če nam ne bodo diletanti in g. režiser štel v zlo, jih vprašamo, zakaj so s petjem nehali, kajti v nedeljo smo opazili, da razpolagajo s prav dobrimi glasovi.

MALA NEDELJA. Narodno kulturno društvo bo vprizorilo v nedeljo 13. t. m. točno ob 1/4. v Društvenem domu pri Mali Nedelji Finžgarjevo narodno igro »Divji lovec«. Med odmori bo svirala godba na pihala. Po igri prosta zabava s

«Kajne, dečko,» je rekel, «in zdaj bova zapela božično pesem. Dolgo je nisem pel.» In je začel:

«O vesele so-o-o ptičice,
ki poslušajo zdaj angelce...»

Sergej še ni znal božičnih pesmi, a vseeno je skušal peti.

Mati je vstala in odšla k peči.

«Najprej bomo molili,» je rekla.

Molili so vsi trije rožni venec, potem pa so sedeli skupaj pri gorki peči in se pogovarjali o božiču in o datjnih deželah, dokler niso prišli sosede v vas.

Začudili so se in razveselili, ko so jih videli tako.

«To je lepo,» so rekli, «kakor sveta družina.»

Posedli so ob peči in se razgovarjali, da je zapel veliki zvon.

Ko se je bližala polnoč, je vzela mati Sergeja in ga odnesla v njegovo sobo. Ko ga je položila na posteljo, se je sklonila nad njim, ga objemala in poljubljala.

«Ti ne veš, otrok moj, koliko sem pretrpela do tega večera,» je govorila, «in vendar rada te imam, saj si moj.»

«In sričev,» je pripomnil Sergej.

«Tudi, tudi,» je rekla mati. «Zdaj pa sladko zaspi, mi pojdemo k polnočnici in lepo sanjaj o jaslicah...»

Pokrila ga je s toplo odejo, prekrižala ga, poljubila in odšla.

Zunaj so odmevali zvonovi, božična noč je šla čez svet, Sergej pa je sanjal lepe sanje o pastirčkih in jaslicah. Velika svetloba se je dvigala nad hlevčkom, segala je do nebeških zvezd in polnila s svetlimi sanjami njegovo mlado, nevedno srce.

plesom. Ker je igra zelo lepa in se ne bo ponavljala ter je to zadnja predpustna prireditev, se vabi vse od blizu in daleč, da se v mnogobrojnem številu udeleže te prireditve.

MALA NEDELJA. Dne 27. m. m. je umrl v Precetincih pri Mali Nedelji mladenič France Babič. Pokojnik je sodeloval tudi pri dramskem odseku Narodnega kulturnega društva ter si je zlasti kot Anže v narodni igri »Revček Andrejček« s svojo naravno igro osvojil občinstvo. Bodi mu ohranjen blag spomin!

SREDIŠČE OB DRAVI. (Smrtna kosa.) V vrstah zavedne središke demokracije je nastala nova vrzel; naša stranka je izgubila odločnega svojega somišljenika g. Alojza Zorjana, tkalskega mojstra v Središču. Po kratki in težki bolezni je g. Zorjan v četrtek 27. januarja za vedno zaklopil svoje oči. Dragi pokojnik — star narodnjak — je bil v naših borbah vrstah vedno med prvimi, najzvestejši med zvestimi. Nikdar se ni strašil pokazati javno svojega prepričanja, nikdar ga ni bilo treba opominjati na dolžnost napram narodu in stranki. Ob vsaki priliki je z besedo in dejanjem potrdil svojo narodno in demokratsko zavest. Bil je član Sokolskega društva in Obrtnega društva od ustanovitve ter dolgoletni odbornik Obrtne zadrage. Obrtniki so ga spremljali na zadnji poti s svojo zastavo; izkazali so mu zadnjo čast tudi Sokoli z deputacijo. V soboto smo izročili njegovo truplo materi zemlji na središkem pokopališču. Odšel je za vedno od nas dober prijatelj in tovariš, eden izmed že redkih zastopnikov stare slovenske tkalske domače obrti. — Naj mu bo lahka naša gruda jugoslovenska! Njegov spomin ostani trajno svetel in časten med nami!

OSLUŠEVCI. Na dopis, ki je pred tremi tedni izšel v tem listu, se je v zadnjem »Slovenskem Gospodarju« oglasil znani dopisnik. Dasiravno mi nismo nikogar omalovaževali in nismo imeli namena žaliti koga, temveč smo navajali le resnična dejstva, je naš znanec napravil dokaj neokusen izpad. Četudi mu je prav dobro znano, da v naši vasi kljub temu, da v političnih vprašanjih nismo vsi enih naziranj, vlada prav prijateljsko razmerje in demokrati ne zanikujejo zaslug pristašev SLS, vendar piše v omenjenem dopisu, kakor da bi imeli boj na življenje in smrt. Da je naš starček dober in vsestransko zaslužen mož, so demokrati že vedeli takrat, ko je bil dopisnik še drugače orientiran, in to tudi hvaležno slej ko prej priznavamo. Mešati veroizpoved s politično opredelitvijo je odveč, ker so osluševski demokrati prav tako dobri katoličani, če ne boljši, kakor pisec omenjenega dopisa. O zgodovini ne bomo razpravljali, ta predmet prepuščamo dopisniku, da nam mogoče iz lastne izkušnje pove, kar mi že tako znamo. Morda pozna dopisnik nekoga iz svojih vrst, ki prav rad zabaja v demokratsko družbo ter tam z izbranimi besedami smeši in udarja »svoje« ter ne priznava niti posvečenim gospodom. Demokrati kaj takega nismo vajeni. Pripomnimo še, da bi od osebe, ki sicer rada rešuje vprašanja zunanje politike, pričakovali več obzirnosti, uglašenosti vsaj v dopisovanju in srčne kulture tem bolj, ker ve tako nazorno slikati slabosti in nedostatke Srbov. Tako pa smo doživeli neumesten in nepričakovan udarec s kolom. Dopisnikov besedni zakladnik obstoja iz nelepega smešenja ter pretiranega laskanja.

IVANJE SELO PRI RAKEKU. G. Gabrenja Matija, vodja Radičeve stranke, baje razglša po Ivanjem selu, da je njegova zasluga, ako se bo popravila cesta Laze—Ivanje selo. Da ne bo nihče v naši občini v kalnem ribaril, hočemo zadevo malo pojasniti: Ugotoviti je treba, da je naš pristaš g. Ribarič stalno drezal v to zadevo, da je na prizadevanje g. Ribariča in občinskega odbornika g. Gnezde začela občina misliti na to cesto. Napravila je vlogo na polkovnika g. Nedeljko-viča, ki je ob priliki vaj v Begunjah transportiral kanone po slabi cesti Laze—Ivanje selo, ker tega ni mogel storiti zaradi poplave po glavni cesti Planina—Rakek. Vojaško oblastvo se je začelo zanimati za to cesto torej predvsem iz vojaških ozirrov. Uspešno je interveniral v zadevi tukajšnji carinski upravnik Otradovski, tako da je vojaško

oblastvo sklenilo začeti že v par tednih z delom. O vsem tem ni g. Gabrenja (in tudi dosti več ne g. Matija Matičič) pojma imel, pač pa je hotel utrgati za Radiča zrelo jabolko, ako bi ne uvideli pametni občani ob pravem času, kam pes tace molj. Tudi iz te moke ne bo kruha 6. t. m.

SV. ANA V SLOVENSKEH GORICAH. Volitve v oblastno skupščino so minile. Delalo se je na vse pretege za SLS tukaj ob meji, lovili so volilce celo s cigaretami »Sava«. SDS je kljub hujskanju s strani SLS napredovala tako, da smo lahko na napredek ponosni. Leta 1925. je imela na našem volišču 13. letos pa 67 glasov. Vse te glasove so oddali pravi trdni značaji, kateri zahtevajo mirnega dela, ne pa praznih obljub poslanca g. Žebota, ki nam hodi pripovedovat bajke o avtonomiji, o znižanju davkov, ki osebno napada nasprotnike, prepoveduje »Domovino« in »Jutro«, obljublja okrajno cesto k Sv. Ani, napada učiteljstvo itd., ne doseže pa nič. Najbolj značilno pa je, da se je takoj po shodu SLS oglasilo 8 novih naročn. za »Domovino«. Lep dokaz, kaj ljudstvo hoče. Priporočamo g. Žebotu, naj še pride kaj »agitirati« za »Domovino«. Z osebnimi napadi bo menda težko kaj več opravil. Na obljubo poslanca g. Žebota, da bo njegova stranka delala cesto k Sv. Ani, smo pa res radovedni. Bomo videli, kaj bo zmoglo pet poslancev, katere ima SLS iz našega sreza v oblastni skupščini, za našo cesto. Zmenili se bomo takrat, ko bo poslanec g. Žebot zopet prišel povedat, kaj so storili. Smo potrpežljivi in trdni. Mi pa želimo ljudi, kateri so voljni kaj storiti in kaj pametnega povedati. Tak je naš poslanec dr. Pivko, kateremu zaupamo, ker on ne blati nikogar.

DRAVINJSKA DOLINA. Zgodil se je neverjeten in obenem smešen primer, da je celo farovski pes moral služiti kot agitator za SLS. V neki fari v naši dolini je tamošnji župnik svojemu psu na vratno verižico pripel listek z napisom: »Voli-te vsi 1. skrinjico!«. In verni sluga svojega gospodarja je ponosno letal s tem listkom po fari, menda v zavesti, da je tudi on agitator za SLS. Brez komentarja!

ŠMARJE PRI JELSAH. Volitve v oblastno skupščino so končane. Vroč boj smo imeli. Klerikalci so se poslužili tu pa tam tudi prav nelepih sredstev, katere bom še omenil. V Šmarju se je vse, kar diši po klerikalizmu, postavilo v bojno fronto. Kaplani, Marijine družbarice, Orli, kandidata Turk in Stoklas, cerkveni ključarji in mežnarji, organist in konzumarji, vsi ti so bili na delu, ali vse skupaj ni pomagalo. Število njihovih kroglic se je znižalo od 409 na 280. To je jasan dokaz, da se njihove vrste majejo. Tudi v drugih krajih so številke take, da smo mi na uspeh sedanjih volitev lahko ponosni. Klerikalcem je zlezlo število glasov od leta 1925. od 4138 na 3656 glasov, mi demokratje pa smo napredovali od 557 na 838 glasov. Pomisliti moramo, da so ti naši glasovi pridobljeni s treznim in poštenim delom. Če bi bili mi agitirali s takimi sredstvi kakor klerikalci, bi bili gotovo imeli najmanj dva mandata. Ponosni smo na naše trezne volilce, ki se niso ustrašili klerikalnega zaganja in so svojo napredno zavest pokazali s tem, da so šli na volišče in glasovali s SDS. Mlačežem pa kličemo: Pokažite vsaj enkrat svojo barvo! Pravite, da ste naprednjaki, a ste ostali doma in tako pomagali klerikalcem.

PRECETINCI. Dne 27. januarja je umrl spoštno spoštovani 24letni mladenič Franc Babič. Pogreb se je vršil 29. januarja. Zbor mu je zapel žalostinko. Blag mu spomin!

KRIŽEVCI (Prekmurje). Redni letni občni zbor krajevne organizacije SDS v Križevcih se bo vršil 5. t. m. ob 10. uri popoldne v prostorih g. Mihe Gorčana. Dnevni red: 1.) Poročilo odbora in nadzorstva ter sklepanje o odborovem delovanju v minulem poslovnem letu. 2.) Pregled starih in vpis novih članov. 3.) Sklepanje o letnem proračunu in članarini. 4.) Volitev novega odbora in nadzorstva. 5.) Izvolitev dveh delegatov za srezki odbor. 6.) Izvolitev delegata za oblastni občni zbor. 7.) Izvolitev luvarja skrinjice in njegovega namestnika za volišče v Križevcih. 8.) Nujne gospodarske, socialne in kul-

turne potrebe okoliša in tozadevni sklepi. 9.) Razgovor in sklepi glede morebitnih volitev v občinski odbor, srezko ali narodno skupščino. 10.) Razni predlogi, želje, pritožbe itd. Pozivajo se vsi člani, da se običnega zbora gotovo udeležijo. — O d b o r.

SV. EMA PRI PRISTAVI. Na tukajšnjem volišču smo opazili v nekaterih volilnih imenikih precej nepravilnosti. Posebno se odlikuje imenik zibiške občine. Klerikalci so bili vsi vpisani in naš tajnik pozna vsakega klerikalnega volilca, naše volilce pa pozna takrat, kadar pride z brento ali pa z vrečo. Volilec, ki je že dve leti njegov sosed, še danes ni v volilnem imeniku, nekdo pa, ki je čisto ob meji naše občine, je seveda v imeniku, ker je pristaš SLS. Tudi župan g. Lah je kazal za agitacijo večje zanimanje kakor za škodo, ki nam jo je povzročila lanska toča. Proti naprednjakom se je hvalisal, da je naprednjak, proti klerikalcem pa, da je vnet njihov pristaš. Sicer pa bodo letos občinske volitve in takrat bodo volilci zaklicali: »Le-ta nam županil ne bo!«

PIŠECE. Želeč drug drugemu srečno novo leto, smo šli v novoletnem jutru k prvi sv. maši v farno cerkev. Ni pa bil istega razpoloženja g. župnik. Ni nam želel srečnega novega leta, pač pa nas je s prižnice krepko obdeloval. Bolela so me že ušesa od slavonspevov »Slovenca« in SLS ter od grajanja »protiverskih« časopisov, a vzdržal sem v nadi, da vsaj sv. maša ne bo politična. Pod prižnico v cerkvi je klečalo par deklet, ki so jim izpod robca gledali kodri. Gosp. župniku je bila to skrunitev božje hiše. Pogumno je udaril z nogo po prižnici ter pokazal s kazalcem desne roke na mirno klečeča dekleta, češ, da so to ciganice. Prizadeta dekleta poznam osebno. Vse si samostojno služijo kruh ter s skromno svojo plačo podpirajo še svoje. Bila je prizadeta tudi večletna državna uradnica, ki brezdvomno ve, kako se je treba obnašati v cerkvi. S skrbjo se vprašamo, kakšna bodočnost čaka narod, katerega dušni pastirji so duhovniki, ki jih spravi iz ravnotežja že kodrasto deklet. Kedaj bomo v cerkvi zaslišali res pravo božjo besedo? Edina narodova opora je sveta vera, ki pa se danes ubija v božjih svetiščih samih.

VERŽEJ. G. urednik, prosim, dovolite mi nekoliko prostora. V našem trgu imamo zelo mnogo naročnikov »Domovine« in tudi drugih bralcev ne manjka, ker radi čitajo naš list tudi pristaši drugih strank. Za nas je pravo veselje, da imamo s čim postreči klerikalcem. Dolgo je že od novega leta, pa vendar nisem pozabil, kako strahovito je grmelo na novega leta zjutraj na prižnici farne cerkve sv. Mihaela. Župni upravitelj je pridigal, čeprav je bilo v cerkvi dosti moških, samo ženam, kako naj nagovarjajo svoje može, da bodo volili klerikalce. Žena nekoga trdega klerikalca je kar sredi pridige planila iz cerkve. Na sv. Treh kraljev je stopil na prižnico bolj mirno in začel v glavnem tako-le: »Slišal sem od več strani očitane, da sem na novo leto preveč govoril o politiki. Ako pride ponoči tat, takrat zalaja domači pes in ga prepodi. Tudi jaz moram tako stori in varovati naše krščanske može.« Vprašamo ga, ali je naša prižnica postala prostor za politično agitacijo? Imeli smo župnika g. Janžekoviča čez 40 let. Ta župnik je obhajal pri nas zlato sv. mašo ter ni nikdar govoril o politiki v cerkvi in tudi zunaj cerkve ne. Zato nam je ostal v vednem spominu, ko ga je Bog oče poklical k sebi. — D e m o k r a t.

sploh samo na tem, da se živina čez zimo prebije, če je koncem zime tudi vsa skumrana in mršava. Koliko živine mora med zimo poglavitno ob slami živeti! Najhuje je pa prizadeta vsa reja v letih, kadar je slabo sušilo, kadar moramo spravljati krmo, ki je trpela zaradi moče, bodisi da je bila izprana ali pa na pol gnila. Prav letos imamo mnogo slabe krme, ki jo moramo sedaj pozimi pokladati. Da pri taki krmi ne more biti pravega uspeha ne pri rasti ne pri užitku (mlečnosti), je več kot jasno. Ob slabi krmi ne more biti ne mleka ne mesa niti vesele rasti pri mladi govedi. To vemo vsi. To nam pa seveda ne zadostuje in ne sme zadostovati! Ne smemo mirno gledati, kako nam krave hujšajo in kako trpe na kosto-lomnici. V takih letih je treba pomagati, da se odvrnejo in preprečijo vse zle posledice slabe letine. Pomagati moramo s tem, da napravljamo slabo krmo okusnejšo in lažje prebavno, da skrbimo za potrebno sol, za klajno apno, in če treba, tudi za močnejša krmila. Če v takih primerih varujemo in se bojimo vsakih stroškov, potem to varčevanje ni na pravem mestu. Na ta način ne varujemo, ampak zapravljamo, kajti mnogo več bi lahko dosegli, če bi pripomogli s takimi sredstvi k boljšemu počutku živali, k večji mlečnosti in k boljši rasti. Pokladanje navedenih pripomočkov se izplača, če so živali količkaj do- vzetne za take priboljške. Sicer sta pa sol in klajno apno v takih letih naravnost zdravilo in zato neobhodno potrebni sredstvi. Okusnejša pa napravimo krmila tudi s tem, da jih režemo in mešamo, da tako mešano rezanico tlačimo v za- boje in pri tem poškrupimo s slano vodo in pre- puščamo za dva dni samo sebi, da se krma ogreje in nekoliko skisa, kar izdatno pripomore k bolj- šemu okusu in večji slasti.

Vinski sejem v Središču ob Dravi

Dne 25. januarja t. l. je priredila Vinarska zadruga v Središču svoj III. vinski sejem v Društvenem domu v Središču. Prireditelj je imela lep uspeh. Razstavljenih je bilo okrog 2100 hl vina raznih vrst iz tukajšnjega okoliša; prodalo se ga je približno 700 hl, kar je vsekakor lep uspeh, ki priča, da je vinski sejem za naše kraje prava gospodarska potreba. Sejem je otvoril načelnik Vinarske zadruge g. R. Košar, v imenu velikega župana je pozdravil prireditelj vinarski nadzornik g. Puklavec, v imenu Zadrugne zveze g. E. Krajnc, g. J. Zadravec pa v imenu središke občine.

Kupci so bili večinoma s Kranjskega in so se zanimali v prvi vrsti za boljše sortirano blago; za povprečna vina iz mešanih nasadov pa je bilo le malo zanimanja. To je znova opomin našim vinogradnikom, da je treba z vso vnemo pričeti s sortiranjem pridelka in izbiranjem vrst, ker edino aromatična vina z izrazitim buketom naj- dejo lahko kupeca. To dejstvo je v svojem po- zdavnem govoru naglasil tudi nadzornik gosp. Puklavec. Vinogradništvo po starem načinu z mešanimi nasadi in povprečnim pridelkom se ne bo več izplačalo.

Vinski sejmi Vinske zadruge v Središču se bodo uveljavili kljub številnim enakim prireditvam v sosednjih krajih kot stalna in važna go- spodarska institucija našega trga. Središka ob- čina ji mora posvečati vso pozornost. Letošnji sejem je to znova pokazal; bil je skrbno pri- pravljjen in dobro organiziran ter dela čast pri- rediteljem, katerim čestitamo na uspehu.

Sejmi

5. februarja: Borovnica, Sv. Peter pod Svetimi gorami.
7. februarja: Gornji Logatec, Dobrna, Gornji grad, Ormož.
8. februarja: Metlika.
9. februarja: Mengeš, Grahovo, Konjice, Pilštanj.
10. februarja: Sv. Jurij ob južni železnici (oko- lica).

Cene tujemu denarju

Na zagrebški borzi se je dobilo 1. t. m. v de- vizah:

- 100 avstrijskih šilingov za 801 do 804 Din;
- 100 nemških mark za 1348 do 1351 Din;
- 100 madžarskih pengov za 995 Din 50 p do 998 Din 50 p;
- 100 italijanskih lir za 243 Din 93 p do 245 Din 93 p;
- 1 dolar za 56 Din 72 p do 56 Din 92 p;
- 100 francoskih frankov za 223 Din 66 p do 225 Din 66 p;
- 100 češkoslovaških kron za 168 Din 25 p do 169 Din 5 p.

Kratke vesti

= **Položaj na žitnem in živinskem tržišču.** Cene žitu so se v zadnjem času v splošnem ne- koliko popravile, dočim so cene živini ostale ne- spremenjene. Zlasti močno je poskočila na sve- tovnem trgu cena rži.

= **Kmetijsko-gospodinjski tečaj** bo priredil kmetijski oddelek ljubljanske oblasti v Rimskih toplicah. Otvoritev bo 7. t. m. Pojasnila glede po- gojev za obisk tečaja daje kmetijski referent go- spod Wernig v Laškem in g. Sluga, župan občine Sv. Krištof.

= **Vsem ukaželnim kmetovalcem in kmet- skim mladeničem**, zlasti tistim, ki ne morejo utrpeti več časa za svojo strokovno izobrazbo, nujno priporočamo, da izkoristijo ugodno prilož- nost, ki jo tekom letošnje zime nudijo brezplačni eno- in dvodnevni učni tečaji na kmetij- ski šoli na Grmu. Poleg drugih se bo vršil 14. in 15. t. m. poljedelski tečaj, na ka- katerem se bodo obdelovala zlasti poglavja o gno- jenju, semenju, rastlinskih škodljivcih in bolezi- nih, pridelovanju krompirja itd., a 25. in 26. t. m. se bo priredil sadjarski tečaj, ki bo ob- ravnaval najpotrebnejša vprašanja za Slovenijo velevažne gospodarske panoge. V obeh tečajih se bo pričel pouk prvega dne ob 9. uri, drugega dne ob 8. uri dopoldne. Poučevalo se bo teore- tično in praktično. Za vsak tečaj se sprejema le do 20 prosilcev. Revni udeleženci dobe na za- vodu brezplačno prenočišče in hrano. Prijaviti se je po dopisnici na ravnateljstvo šole najkas- nejše do 7. t. m., da bodo nato vsi sprejeti pravo- časno obveščeni.

= **Propadanje našega gospodarstva.** Lanskega leta se je otvorilo v naši državi preko 1000 kon- kurzov in je bilo izvršenih okrog 500 likvidacij. V enem samem letu je torej propadlo okrog 1500 podjetij. K tem žalostnim številkam je v veliki meri prispevala Slovenija, kjer se v zadnjem času silno množe tudi dražbe nepremičnin. Takšno žalostno stanje bi končno že moralo dvigniti iz ravnotežja odgovorne krmilarje našega gospodar- stva. Dočim se v drugih državah spričo enakega stanja z vso resnostjo bavijo z reševanjem gospo- darstva, se pri nas tratijo sile z neprestanimi vladnimi krizami.

= **Nerazumevanje za kmetijske potrebe.** Mi- nistrstvo za kmetijstvo je izdelalo načrt za pre- ureditelj kmetijskih zavodov v državi. Po tem načrtu se ima seveda preurediti tudi kmetijska šola na Grmu, ki je od l. 1910. naprej gotovo najprimernejše urejena za naše razmere. Iz do- sedanjih dveh šol ima nastati samo enoletna specialna živinorejska in poljedelska šola. Zim- ska šola ima prenehati in prav tako tudi sedanja enoletna vinarska in sadjarska šola. Obenem se ima tudi število učencev skrajšati od sedanjih 50 do 60 na 30. Jasno je, da bi se taka preureditev, ne smela izvršiti povsod po enem kopitu, ker so gospodarske prilike povsod drugačne. S tem okrnjenjem kmetijske šole na Grmu se bo prizade- jala našemu kmetijstvu nenadomestljiva škoda.

= **Kmetijski poučni tečaj v Ivanjovcih** bo priredila v tamošnji dvorani podružnica Kmetij- ske družbe od dne 15. do dne 17. t. m. Spored: 15. t. m.: Ob pol devetih otvoritev, potem pre- davanje o vinogradništvu in kletarstvu (predava okrajni ekonom g. Zupanc); ob 14. predavanje o sadjarstvu (predava profesor g. Priol). 16. t. m.: Ob pol devetih predavanje o vseh panogah ži-

GOSPODARSTVO

Kmetijski pouk

ČE POKLADAMO SLABO KRMO.

Za našo živinorejo je zimski čas sploh slabša polovica leta. Treba le pogledati v tem času v naše hleve, da se o tem prepričamo. Po premno- gih naših hlevih se mora živina v zimskem času pomanjkljivo preživljati. Mnogim živinorejcem je

vinoreje (predava živinorejski referent g. Zupanec); ob 14. predavanje o splošnem kmetijstvu in kmetijskem knjigovodstvu (predava strokovnjak Kmetijske družbe); 17. t. m.: Ob pol devetih predavanje, kako ravnati z domačim gnojem, in gnojenje z umetnim gnojilom (predava strokovnjak Kmetijske družbe); ob 11. predavanje o prvi pomoči v bolezni domače živine (predava živinozdravnik g. Šerbec); ob 13. je sklep. Zvečer se bodo predavanja zaključila točno ob 18. uri. Začetek je točno ob določeni uri, zato je dohod ob določeni uri neobhodno potreben. Kmetovalci in viničarji, udeležite se tega poučnega tečaja, s katerim nimate nobenih stroškov, pošljite pa tudi svoje odrasle hčerkice in sinove. Vsak se bo nekaj naučil.

BELEŽKE

+ Poglavlje o zlorabi cerkve in šole po duhovščini. Pišejo nam: Klerikalni generalni štab v Mariboru je predzadnji teden pred volitvami videl, da stvar SLS po deželi stoji slabo, ter da niti vpitje o nevarnosti za Slovenstvo, niti kričanje o nevarnosti za vero, niti avtonomija in podobne krilatice ne vlečejo več, ker so že preveč obrabljene. Zato je izdal armadno povelje na vso duhovščino, da mora ta s prižnice in tudi sicer storiti vse, da se slabi izgledi SLS še v zadnjem hipu malo popravijo. In zgodilo se je v resnici, da je obe zadnji nedelji, zadnjo pred volitvami in na dan volitev, s prižnic zopet grmelo skoro po vsej oblasti pesem o strašni odgovornosti pred Vsemogočnim in o večnem pogubljenju vseh onih, ki ne bi volili »prave« skrinjice. Zadnji teden pred volitvami so gg. duhovniki in njihovi najzvestejši agitatorji vprizorili naravnost divjo gonjo po svojih farah. Nekateri kateheti so zlorabljali šole in šolsko deco v to, da so jim delili za njihove očete in brate volilne oklice SLS. Ako bi kaj podobnega storil kak napredni učitelj, bi seveda g. Žebot takoj vložil interpelacijo v Narodni skupščini. Tak primer se je zgodil v Št. Petru pri Mariboru, kjer je kaplan v šoli delil neke listke, dasi je to njemu po §§ 5. in 124. prav tako zabranjeno kakor vsakemu drugemu. Upamo, da bodo oblastva v vseh takih primerih postopala prav tako strogo, kakor so to storila napram nekaterim učiteljem, ki so bili od klerikalcev v časopisu ali drugače denuncirani in se je vršila proti njim stroga disciplinarna preiskava.

DOMAČE NOVOSTI

* Naš podlistek Cucek in Bucek se bo zaključil s prihodnjo številko, nakar bosta začeli izhajati dve prav lepi povesti naenkrat. Opozorite na to svoje znance, ki še niso naročniki »Domovine«.

* Dopisnikom. Nekaj dopisov smo radi pomanjkanja prostora morali, žel. odložiti za prihodnjo številko.

* Ali ste že vsi poslali dopisnice z novimi naročniki? Nobena dopisnica naj ne ostane neizpolnjena. Tekmo najmarljivejših nabiralec novih naročnikov smo podaljšali do 15. t. m. Nagrade so lepe.

* Poljski poslanci bodo obiskali našo državo. Pred leti so jugoslovenski poslanci posejili svoje češkoslovaške tovariše v Pragi, lansko jesen pa so nam češkoslovaški parlamentarci vrnili ta obisk. Sedaj se češkoslovaški parlamentarci pripravljajo na pot v Varšavo, da posejijo svoje poljske tovariše. Posej bi se imel izvršiti sredi meseca februarja, nakar bi poljski parlamentarci vrnili obisk v Pragi meseca marca. Naš varšavski poslanik Ljuba Nešić se baš sedaj mudi v Beogradu. Kakor poročajo listi, ima med drugim tudi nalogo, da pripravi poset poljskih parlamentarcev v Beogradu. Poljski poslanci bodo prišli v Beograd meseca maja ali junija. Od tu se bodo napotili predvsem namorje, da posejijo razna jadranska mesta, kakor Dubrovnik, Split in Sibe-

nik in se na povratku ustavijo tudi v Ljubljani, odkoder napravijo izlet še na Bled in morda tudi še v Rogaško Slatino.

* Vsem krajevnim organizacijam SDS v Šmarškem srezu! Tajništvo sreske organizacije SDS v Šmarju pri Jelšah opozarja vse krajevne organizacije SDS, da opravijo do 15. t. m. svoje običajne letne občne zборе. En prepis zapisnika o občnem zboru naj se blagovoli poslati na naše tajništvo v Šmarje. Tiste občine pa, ki še nimajo krajevne organizacije, prosimo, da pospešijo priprave za čim prejšnjo ustanovitev. Poverjenike prosimo, da nam blagovolijo poslati nekaj naslovov naših somišljenikov. Končno se tajništvo zahvaljuje vsem borcem, ki so se pri minulih volitvah izkazali kot res marljivi voditelji in delavci naše napredne fronte. Iskrena hvala!

* Brez vizuma ne sme noben inozemec v Francijo. Glede na sedanjo gospodarsko krizo je francoska vlada sklenila, da za vse inozemce, ki nameravajo potovati v Francijo, uvede zopet vizum za potne liste. Delavcem, ki iščejo delo v Franciji, se vizum ne bo dovoljeval.

* V Beogradu bodo zgradili Sokolski dom. Sokoli v Beogradu so pred kratkim pričeli zbirati prispevke za zgraditev Sokolskega doma v Beogradu. Do sedaj je zbrano že 1.500.000 Din. Dom bo stal na kraju, kjer je sedaj vojaško vežbališče, pri zvezdarni na Vračaru. Čim bo zgrajen, se bo preselil iz Ljubljane v Beograd tudi Jugoslovenski sokolski savez.

* Visoka starost. Pišejo nam: V Št. Janžu pri Zibiki je umrla najstarejša žena tega kraja Uršula Ratajeva v starosti 97 let. Naj v miru počiva!

* Tudi nezakonski otroci lahko dobe očetovo ime. Kasacijsko sodišče v Beogradu je sprejelo predlog ministrstva pravde, s katerim se v načelu dovoljuje nezakonskim materam, da vlagajo prošnje za podelitev očetovega imena svojim nezakonskim otrokom. Take prošnje se morajo predlagati vladarju.

* Španska bolezen v Celju in okolici je močno razširjena. Mnogo je takih družin, pri katerih je vse bolno. Glede na veliko opasnost, da se bo ta bolezen tudi pri nas zelo razširila, je sanitetni referent pri srezkem poglavarstvu celjskem izdal okrožnico s potrebnimi navodili, kako bi se ta bolezen čimprej že v kali zatrla. Med drugim priporoča, da se vsi primeri opasnejšega obolenja javijo sanitetni oblasti, da se prebivalstvo primerno oblači in da redno živi. Sviri se zlasti pred prevelikim uživanjem alkoholnih pijač.

* Španska bolezen v Zagrebu je bila že zelo razširjena, v zadnjem času pa je začela pojemati. Sicer tudi ni bila težke naravi. Pred kratkim je zahtevala španska bolezen prvo žrtev v Zagrebu. Umrl je na tej bolezni podporočnik Zvonimir Sikić. V Zagrebu je okrog 300 oseb bolnih na španski bolezni.

* Požari v kranjskem srezu. Leto 1926. je bilo zlasti za kranjski srez leto požarov, povodnji in drugih elementarnih neugod v takem obsegu kakor še nikdar. V bližnji okolici je bilo 47 požarov. Kranjski gasilci so posredovali 31krat. V mestu samem je bilo beležiti pet primerov ognja. Največja požara sta bila 3. oktobra v Predosljah, kjer je v eni noči gorelo na treh krajih, ter 16. decembra v Senčurju.

* Smrt našega rojaka v Zagrebu. Umrl je v Zagrebu naš rojak gosp. Franjo Oblak, finančni svetnik v pokoju, v visoki starosti 86 let, oče slavne operne in koncertne pevke Ljubice, omožene Strozijevce. Zapušča tri sinove in tri hčerke. Podlegel je španski bolezni. Pokopan je bil včeraj v Zagrebu. Naj mu bo lahka bratska zemlja!

* Smrt slovenskega vojaka v Vinkovcih. V vojaški bolnici v Vinkovcih je umrl redov 4. čete 17. pešpolka Stefan Mazal, ki se je te dni z vojaško puško nevarno obstrlel.

* Smrtna nesreča. V nedeljo se je vlakovodja Ivan Hladnik na jeseniškem kolodvoru hotel prepričati, ali je vse v redu. Pri pregledovanju je najbrže preslišal za hrbtom prihajajoči stroj, ki ga je zadel, da je padel tako nesrečno, da je kmalu izdihnil. Pokojnik zapušča 17letnega sina in ženo. Bodi mu ohranjen blag spomin!

* Huda nesreča. Iz Št. Ilja v Slovenskih goricah so pripehali v mariborsko bolnico 42letnega posestnika Antona Lauferja, ki je pri rezanju krme zašel z roko v slamoreznicu, ki mu jo je šestkrat prerezala gori do komolca.

* Zastrupljen volk. V kočevskih gozdovih so se zopet pojavili volkovi, ki povzročajo med divjačino mnogo škode. Gozdar Tomašek je zasledil te dni velikega volka, ki je baš trgal neko srno. Streljal je nanj, a ga ni zadel. Volk je naglo izginil v gozdu. Gozdar je nato srno zastrupil. Čez par dni je našel gozdar poleg ostankov srne tudi mrtvega volka.

* Neprevidnost. Hlapec Ernest M. iz Grosuplje je vozil z enovprežnim vozom po Zmajskem mostu v Ljubljani in močno naganjal konja. Zavil je na Sv. Petra cesto, kjer mu je privozil na oglu nasproti s kolesom Andrej Bricej, ki se je z odskokom komaj rešil, da ni prišel pod voz. Kolo je pustil v naglici na mestu, tako da ga je voz strl.

* Dva moža utonila. Iz Sv. Eme-Pristave nam pišejo: V majhnem jarku tik cerkve sv. Katarine so našli mrtvega premožnega kmeta Jakoba Sekirnika. Na ponesrečencu ni bilo opaziti nobenih znakov nasilja. V ponedeljek 24. januarja je odšel v gorice. Ker ga ni bilo vso noč nazaj, so ga šli domači naslednje jutro iskat in so ga našli v potoku, ki ga z lahkoto prebreds dvestletni otrok. — V soboto pa so našli v prav tako majhni vodi utopljenega starega Žolgarčka. Mož je hotel s polnim košem skočiti čez jarek, kar se mu pa ni posrečilo. Padel je v vodo in utonil. Ponesrečenec je bil doma iz Zibike.

* Vlom. Iz Sv. Jurija ob južni železnici nam pišejo: V soboto 29. januarja ponoči so vlomili neznaní vlomilci v poštni urad v Sv. Juriju ob južni železnici. Napravili so skozi zid luknjo, koder so prišli v urad. Odnegli so za 700 Din znamk, 140 Din v gotovini, eno denarno pismo v vrednosti 28 švicarskih frankov ter oplenili nekaj paketov. Čudno je le, da jih pri razbijanju debelega zida ni nihče slišal, saj so vendar morali delati s težkim železnim orodjem.

* Cerkev tat. Nedavno je prišel v nunsko cerkev v Ljubljani okrog 30letni mož, ogrnjen v dežni plašč. Umaknil se je v temen kot in čakal, da se je cerkev popolnoma izpraznila, na kar je vlomil v puščico in pobral iz nje okrog 50 Din drobiža. Tatvina je bila opažena šele zvečer, ko je bil storilec že davno na varnem.

* Prebrisana ptička. Anica Müllerjeva je sicer prijetna deklica, vendar malo preveč prebrisana. Policiji v mestih in varnostnim oblastvom na deželi dela sitnosti že več mesecev, ima pa tudi izredno srečo, da je ni mogoče izslediti. Na deželi je pod različnimi pretvezami osleparila več možkih. Nedavno je zopet v Mariboru izvalila na sleparski način od družine Jansky rdeč plašč s kožuhovinasto podlogo ter čipkasto plesno toaleta v vrednosti okrog 3000 Din, nato pa se je pojavila zopet v Ljubljani in kradla ter krade še po raznih hotelih. Pa bo ptička že našla svojo kajbičo, ko se bo najmanj nadejala.

* Konjski tatovi. V noči od 26. na 27. januar so neznaní lopovi ukradli iz hleva posestnika Martina Baznika na Dvoru pri Cerkljah na Dolenskem par konj, vrednih 7000 Din. Tatovi so izginili s konji brez sledu. Domneva se, da so šli proti Beli cerkvi, druga bolj verjetna govorica pa trdi, da so šli proti Hrvaški. Istega večera sta namreč dva neznaní lopova okrog polnoči ustavila na cerkljanskem bregu voznika Francela Colariča iz Kala, mu odvzela del vprege ter jo brččas uporabila za ukradena dva konja.

* Prekmurska roparska tolpa pod ključem. Leta 1923. je pobegnil iz mariborske moške kaznilnice slovití vlomilec in razbojnik Ivan Balazić, rodom iz Prekmurja, ki je bil radi raznih tatvin in vlovov obsojen na več let ječe. Vse prizadevanje, da bi ga spet ujeli, je ostalo brezuspešno. Nekaj časa se je skrival po Hrvaški in Slavoniji, pred dobrima dvema letoma pa se je zopet pojavil v svojih domačih krajih, v Prekmurju. Znal si je pridobiti med domačimi spretno pomočnike in kmalu je zbral krog sebe celo tolpo zločincev. Njegovo zasledovanje je zlasti otežkočalo dejstvo, da so domačini nudili razbojnikom skrivališča in zatočišča, skrivali ukradeno blago ter skušali

oblastva zavesti na napačno sled. Dogodilo se je celo, da so orožniki, ki so zasledovali razboj-nike, prenočevali pri istem seljaku, kjer so se skrivali razbojniki. Razbojniki so razširili svoje delovanje po vsem Prekmurju in Medjimurju. Bili so dobro oboroženi ter so imeli za vse primere še v raznih krajih posebno zalogo orožja in mu-nicije. Nerazumljivo je, odkod so dobili zaloge vojaških pušk in vojaške municije. Balažič je bil oborožen kot vojskovodja. Imel je ne le brzo-strelna puško, marveč tudi vojaško pištolo, zem-ljevid in najfinejši daljnogled, ki ga cenijo stro-kovnjaki na 5000 Din. Razbojniki so izvršili ne-šteto razbojstev, vlomov in tatvin. Ukradeno blago so večinoma prodajali kmetom za zelo nizke cene. Razbojnike je vedno spremljala tudi Balažičeva ljubica, neka Franca Strelkova, ro-bustna 23letna dekle. Sodelovala je pri več vlo-mih in prirejala razbojnikom pravcate orgije. Končno so orožniki roparsko tolpo vendar izsle-dili in spravili v kajbico.

* Kaj pravite na to, ako se pogledate v ogle-dalu in vam začne vaš obraz in lasje delati skrbi? Za pravo nego vaše polti, vašega obraza in vaših rok ter za popolno nego las dobite dva preizkušena proizvoda. Poznavalci pravijo: od dobrega najboljši! Fellerjeva prava kavkaška Elsapomada za obraz in kožo čuva mladost in lepoto ter je najmočnejšega delovanja zoper pege, sojedice, nečiste polt, rdeče in hrapave roke. Z redovito masažo se odpravijo tudi gube z obraza. Fellerjeva močna pomada za lase od-stranjuje prhljaj, preprečava izpadanje las in prerano osivelost, krhke lase napravi mehke in voljne. Cena obeh pomad je enaka. Za poizkus 2 lončka od ene vrste ali po en lonček od obeh vrst Elsa-pomade že obenem z zavojnino in poš-tnino za 38 Din, ali samo proti naprej poslanemu denarju, ker je po povzetju poština za 10 Din višja. Naročila nasloviti na lekarnarja Eugena V. Fellerja, Stubica Donja, Elsa trg 360, Hrvatska.

Marjan Jamšek:

Ižanske pripovedke

Boj v vodi Išci ali krimski mož.

Bila je viharna noč, ko je nekdo trikrat močno potrkal na okence lesene kočje Vrbasovega Mar-tina. Martin je bil siv čolnar, ki je prevozil v svo-jem življenju s vojim čolnom po Išci tja do Ljub-ljano že mnogo drv in šote. A šota in drva niso bila njegova last, ker Martin je bil že od rojstva velik siromak, vozil je le za plačilo drugim.

Hitro se je tedaj Martin tudi nocoj odzval kli-canju. Čokat mož z gosto brado ga je prijazno pozdravil in nagovoril ter mu ukazal peljati ga urno z manjšim čolnom proti mestu. Martin je hitro pripravil čoln in veslo ter odrinil od brega. Burja je bučala preko Ljubljanskega barja. Ker tujec ni nič govoril, je molčal tudi stari čolnar.

Tako sta se vozila že dolgo časa, ko nenado-ma izpregovori skrivnostni mož: «Ko pripelješ do prvega tolmuna, ustavi čoln in vrni se domov! Po plačilo pridi jutri zjutraj zgodaj na breg v ta čoln, a ne pripoveduj nikomur o meni, niti svoji ženi ne!»

Martinu je bilo to po volji. Ko priveslata do globokega tolmuna, tedaj tujec skoči na noge, hipoma postane grozen velikan ter zavpije z gro-movitim glasom trikrat: «Povodnji mož, kje si, da se skusim s teboj? Jaz sem krimski mož!» To rekši plane s kviška v vodo ter porine obenem s silo čoln po Išci nazaj, da zdrči po vodni gladini naravnost v Iško vas.

Iz razburkanega tolmuna pa so se slišali še dolgo besni kriki in težki udarci, da so Martinu kar lasje vstajali po koncu.

Takoj, ko se je Martin povrnil domov, ga je vprašala radovedna žena, koliko je zaslužil. Mar-tin ji je v svojem strahu vse povedal. Žena se mu je navidezno rogala in trdila, da je osleparjen, ali komaj je zatisnil Martin oči, je šla skrivaj gledat v čoln, koliko plačila je prinesel krimski mož. In kaj je našla v čolnu? Lonec, poln črnega oglja! Nevoljna je vrgla oglje v vodo, a lonec raz-bila na drobne kosce.

SREČKE državne razredne loterije

za II. razred 13. kola

se morajo obnoviti do 2 februarja.

Zrebanje se vrši dne 7. februarja. — Neobnovljene srečke se bodo prodale drugim interesantom. — Vsi oni, ki so srečko kupili v Oglas-nem oddelku „Jutra“, obnove svoje srečke v Zadrudni hranilnici, r. z. z o. z. v Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 19.

Pri zrebanju za prvi razred je bilo mnogo pri nas kupljenih srečk iz-zrebanih. Med njimi ena s 60.000 Din in ena s 5000 Din.

Zadrudna hranilnica, r. z. z o. z., Sv. Petra cesta št. 19.

Ko pa je šel Martin drugo jutro v čoln po pla-čilo, je našel v čolnu razbit lonec in poleg njega nekoliko koscev suhega zlata. Slučajno je padlo namreč nekaj koscev oglja na suho in to se je izpremenilo v zlato. Kar pa ga je radovedna žena vrgla v vodo, to se je izgubilo. Zaman sta Martin in njegova žena mnogo let pozneje iskala med kalužnicami in bičevjem zlato, ki je bilo zavrženo oglje. Radovednost in klepetavost sta bili dovolj kaznovani.

Sveti Jurij.

Prav blizu Iga stoji na prijaznem prostoru hriba Pungerta gradič Sonneck. Ako sediš za gradom in obrneš proti severu svoje oči, se ti od-pre prekrasen razgled. Od daleč te ponosno po-zdravljajo ljubljanski grad in stolpi belih cerkva, na levi zre sem dol ljubka cerkva na Rožniku, bolj zadaj so zejena Šmarna gora, Julijske Alpe, krasne Kamniške planine in belopečni Grinovec. Pod teboj se razgrinjajo z vasicami posuta polja, travniki in pašniki, ki se bolj in bolj izpreminjajo v pusto barje. Malo gradov ima Kranjska s tako lepim razgledom.

V tem gradu je živel nekdanj baron Volk s svojo ženo Evo. Bila sta ohola nejeverca, ki sta sovražila cerkev in Boga. Nekega dne sta uka-zala celo cerkvico sv. Jurija, ki stoji le nekoliko streljajev proč od gradu sredi gozda, opleniti, zvonove in uro pa prenesti na grajski stolp.

Baronov konjar je pri tem plenu zgrabil za kip svetega Jurija na oltarju in ga odnesel v grad. Ondi ga je postavil na mizo, vtaknil mu med lesene prste gorečo svečo ter vpil: «Sveti, le sveti, sveti Jurij!» Ker je pa sveča padla iz né-okretne roke svetnikov, je kričal konjar nad kipom: «Ker nočeš svetiti, pa pojdi v kuhinjo kuhati!» V kuhinji je potisnil svetniku kuhinico v pest, a ker sveti Jurij tudi kuharice ni mogel držati, mu je odbil konjar s sekiro najprej glavo, potem roki in nogi in ga naposled vrgel v peč.

Ali maščevanje božje in sv. Jurija je sledilo takoj grdemu početju. Pri tisti priči nastane gro-zen požar. Plamen švigne skozi dimnik pod streho in vpepi mahoma ves grad neverca Volka. Tudi konjarja je zadela zaslužena kazen; malo dni po požaru so ga razdraženi kmetje prijeli, ubili, ter mu odsekali glavo, potem pa še roki in nogi.

Oskrunjeno cerkvico sv. Jurija je, kakor po-roča zgodovina, ljubljanski škof Tomaž Hren leta 1614. zopet blagoslovil.

Sveti Lenart.

Pridrvela je nekdanj na Ig tolpa krvoločnih Turkov, ki so grozovito morili, požigali in plenili po vsej vasi in okolici. Ižansko vas do tal raz-dejavši, so se podili Turki naprej skozi Staje na-ravnost proti gornjemu Igu. Hoteli so namreč opleniti skrito cerkvico sv. Lenarta, kamor so znosili okoličani vse svoje dragocenosti. S straš-nim vikom in krikom so pridrveli turški pešci in konjeniki po strmih hribu navzgor, a nenadoma zopet hiteli vsi prestrašeni navzdol.

Kaj neki jih je tako oplašilo? Sveti Lenart, pred čigar podobo so klečali tedaj trepetajoči starčki, bolniki in otroci, proseč ga pomoči in obrambe, je storil čudež. Ko so pridrveli Turki nekako do sredi hriba, so popadale hkrati pod-kve z vseh konjskih kopit in skalnata tla so se jela vdirati kakor mehko močvirje, da so se še dolgo časa potem poznali v skalah razločni sle-dovi konjskih kopit.

Preplašene Turke pa so zgrabili na begu opo-gumljeni Izanci s kosami, cepei in sekirami ter jih pred Stajami dobro naklestili in jim ubili div-jega pašo. Zaradi tega dogodka se imenuje tista pot še danes «paška ulica».

Ob zidu cerkve sv. Lenarta visi sedaj konjska podkva. Kadar praznujejo tamošnji prebivalci god svojega patrona, obesijo okrog cerkvenega zidu velikansko verigo v znamenje močne obram-be sv. Lenarta.

III. mednarodni sejem za kože divjih živali

Uprava Ljubljanskega velesejma je vzajemno z Lovsko zadrugo v Ljubljani priredila od 24. do 26. m. m. na prostoru velesejma III. mednarodni sejem za kože divjih živali. Sejem je privabil le-tos veliko število kupcev iz tuzemstva, pa tudi iz inozemstva, zlasti iz Nemčije, Avstrije in Italije so prišli nakupovat. Zanimivo je morda še to, da je kože klasificiral lansko leto še tujec, letos pa že strokovnjaki-domačini.

Blaga ni bilo mnogo na trgu, vsekakor pa ne-koliko več kaor lansko leto. Vzrok temu je, da prodajalci lovci še nimajo zaupanja in razume-vanja za moderno organizirano prodajo, deloma pa zbog pomanjkanja denarja prodajajo kože ma-lemu prekupčevalcu, ki pride v vas in plačuje le nezmatne cene. Zadovoljstvo naših prodajalcev glede doseženih cen nam je največje zadoščenje za ves trud in žrtve. Upanje je, da se bodo kožni sejmi v Ljubljani razvili do znatne višine.

Na dražbo je bilo poslanih skupno 193 partij raznih kož. Kupcev iz tuzemstva in inozemstva pa je bilo okrog 40.

V naslednjem podajamo kratek pregled o ce-nah in kakovosti posameznih vrst naših kož:

Lisice: Na dražbi je bilo 80 partij. Kože so bile večinoma dobre kakovosti, vendar pa se je opazila slaba priprema. Bile so kože iz Slovenije in Bosne. V boljše razumevanje navajamo, da so se kože ocenile po kakovosti in se temu primer-no tudi plačevale. Če je bila n. pr. dosežena za gotovo vrsto kož cena 400 Din, je dosegla koža s $\frac{3}{4}$ oceno 300 Din, s $\frac{1}{2}$ oceno polovico polne cene, torej 200 Din, z $\frac{1}{3}$ oceno eno četrtino cene, torej 100 Din. Škartno blago pa je bilo veči-noma brez cene ali pa je imelo kvečjemu osmin-ko cene. Lisice je bilo: Ia 44,5 odstotkov, $\frac{3}{4}$ 15 od-stotkov, IIa 19,5 odst., IIIa 14,5 odst., škartnih 6,5 odst. Cena se je gibala od 208 do 392 Din, in sicer po izvoru (poljske lisice so vredne mnogo manj kaor gorske).

Kune belice: 4 partije, iz Slovenije: cena 780 do 930 Din. Kakovost: Ia 60 odst., $\frac{3}{4}$ 20 odst., IIa 20 odst.

Kune zlatice: 18 partij, iz Slovenije, cena od 1056 do 1218 Din za Ia. Kakovost: Ia 57 odst., $\frac{3}{4}$ 75 odst., IIa 18 odst., IIIa 75 odst., škartnih 10 odst. Kakovost je bila torej srednja. Škoda je bila za večje število kož, ker niso bile kuhe lovljene ob pravem času.

Vidre: 2 partiji, blaga malo. Cena 420 do 528 Din za prvovrstno blago. Kakovost: Ia 50 odstotkov, IIa 33 odst., škartnih 17 odst. Izvor: dolenski in gorenjski; kože sušene dobro, deloma mlečne.

Dihurji: 8 partij, cena 180 iDn. Kakovost: Ia 15 odst., IIa 25 odst., IIIa 15 odst., škartnih kož 45 odst. Izvor: Gorenjska in Hrvatska. Blago slabo.

Divje mačke: 2 partiji, cena 100 Din. Blago prvovrstno.

Veeverice: 14 partij; deloma dobro blago; preveč verice je bilo ustreljenih poletih. Kakovost: Ia 56 odst., IIa 35 odst., IIIa 26 odst., škartnih kož 145 odst. Izvor: Slovenija, zlasti Štajerska. Cena 23 do 35 Din.

Polhi: Ia 30 odst., IIa 70 odst. Cena 6 Din 40 p.

Krti: po 5 Din.

Domače mačke po 5 Din 50 p.

Divji zajci: 41 partij. Kakovost: Ia 60 odstotkov, IIa 19 odst., IIIa 20 odst., škartnih kož 1 odst. Cena 25 Din 10 p.

Domači zajci po 73 Din.

Domači kozlički po 16 Din 50 p.

Jazbeci: 14 partij. Kakovost: Ia 52 odst., IIa 28 odst., IIIa 10 odst., škartnih kož 10 odst. Cena 52 Din.

Divje kože po 43 Din.

Srne: Cena od 19 do 30 Din (poletne srne imajo višjo ceno od zimskih).

Volčkovi: Izvor Bosna. Na trgu mnogo blaga. Cena po 150 Din.

Šakali: Izvor Bosna in Dalmacija. Blaga mnogo. Cena 90 do 100 Din.

Jeleni: 2 partiji. Izvor Slovenija in Hrvatska. Blago lepó. Cena 150 do 200 Din.

S tem delom pa uprava Ljubljanskega velesejma in Lovska zadruga svojega dela še nista dovršili v letošnjem letu. Meseca marca se bo namreč vršila ponovna organizirana prodaja kož divjih živali in pozivamo zato vse lovce in trgovce, da pravočasno, morda že takoj začno s pošiljanjem divjih kož na naslov Ljubljanskega velesejma. Opozorjamo še, da so na razpolago zračni prostori, v katerih se kože dobro posušijo.

Pri pregledovanju kakovosti vposlanih kož se je zlasti opazilo, da večina še do danes ne ravna pravilno s pripravo kož, ki izgube zbog tega mnogo na svoji vrednosti. Morda bi bilo umestno, da se otvorijo v Ljubljani in po deželi tečaji o pravilni pripravi in o pravilnem napenjanju kož.

„EDINOST“

VESTNIK ZVEZE DEMOKRATSKE MLADINE V LJUBLJANI

NAPREDNI JAVNOSTI!

Načelstvo Zveze demokratske mladine v Ljubljani se vljudno obrača na našo napredno javnost s prošnjo za pomoč.

Delo, ki ga vrši naša organizacija med obrtniško, delavsko in kmetijsko mladino, je zelo pomembno glede na veliko razdvojenost naprednega mišljenja. Naša mladina je poklicana, da kot prva sodeluje pri konsolidaciji napredne ideje, zaradi česar se mora naša mladina politično izveščati in dobiti zmisel ter pogum, da končno sama nadaljuje to, kar so starejši pričeli.

Zveza posveča posebno pažnjo temu, da združi napredno mladino v ljubljanski in mariborski oblasti, da pospešuje prosveto med to mladino, podpirajoč jo z vsemi sredstvi, ki so na razpolago, da išče zveze tudi z brati izven Slovenije

kakor tudi z drugimi slovanskimi mladinskimi organizacijami.

Da bomo mogli našo nalogo v polni meri vršiti, potrebujemo moči. Prispevke bomo redno priobčevali pod našo kolono v «Domovini», katere uprava je tudi upravičena sprejemati prispevke. — Pričakujemo popolnega razumevanja in odziva.

Načelstvo Zveze demokratske mladine
v Ljubljani.

SOMIŠJENIKOM IN RODOLJUBOM!

Volitve v oblastno skupščino so se končale z lepim napredkom Samostojne demokratske stranke kljub veliki abstinenci volilcev. V tej volilni borbi je z vnetostjo sodelovala naša organizirana mladina in pomagala našim starejšim, izkušenim borcev s podrobnim delom. Številke jasno pričajo, da uspeh tega sodelovanja ni izostal.

Naša mladina se dobro zaveda svojih dolžnosti do naroda in države ter bo tudi v bodoče svoje obveznosti v polni meri izpolnjevala.

Z vsemi silami moramo na delo, da zberemo vso napredno mladino pod praporom SDS — stranke državotvornega programa, poštenosti in dela.

V krajih, kjer se ne obstojajo naše organizacije, naj se osnuje iz vrst napredne mladine pripravljalni odbor, ki naj se glede navodil obrne na centralni odbor Zveze demokratske mladine v Ljubljani, Gajeva ulica št. 2, II. nadstropje.

Na delo! Bodočnost stranke in naroda je v vaših rokah.

Osrednji izvrševalni odbor Zveze demokratske mladine v Ljubljani.

Ljubljana. Občni zbor «Edinosti» v Ljubljani bo 4. t. m. ob 20. v društvenem lokalu v Gajevi ulici 2-I. Dolžnost vseh članov je, da se občnega zbora polnoštevilno udeležijo.

Domžale. «Edinost» v Domžalah ima svoj I. redni občni zbor v nedeljo 6. t. m. ob 15. v sejni sobi Sokolskega doma. Dnevni red običajen. Pričakujemo obilne udeležbe in točnosti! Poroča tudi delegat Zveze.

Kamnik. II. redni občni zbor «Edinosti» v Kamniku se je vršil 31. m. m. ob številni udeležbi v prostorih Narodne čitalnice. Za predsednika je bil ponovno izvoljen br. Ule, za podpredsednika br. Homer Silvo, za tajnika br. Joško Klemenčič, za blagajnika br. Dimitrij Pegan. Odbor se je deloma izpopolnil z novimi člani, oziroma članicami. Poročila posameznih načelnikov so bila soglasno odobrena.

Trzin. II. redni občni zbor «Edinosti» v Trzinu se bo vršil v nedeljo 6. t. m. ob pol 10. v restavraciji g. Lončarja. Dnevni red običajen.

Pristava. Naša «Edinost» ima svoj ustanovni občni zbor v nedeljo 6. t. m. ob 14. v gostilni pri «Legatu». Poroča delegat Zveze brat Šimnovec.

Iz tajništva ZDM. Ponovno opozarjamo vse organizacije, ki se niso imele rednih občnih zborov za tekoče poslovno leto, da iste tekom tega meseca skličejo. «Edinost» Jesenice pozivamo, da nam pošlje poročilo občnega zbora.

Iz tajništva Osrednjega športnega sveta. Vse organizacije se pozivajo, da podajo nemudoma točne informacije o delu v športnih oddelkih, zlasti naj sporočijo, v koliko so opremljeni za razne panoge športa. Nadalje rabimo sezname članov teh sekcij. Je v interesu vseh načelnikov športnih sekcij, da se pozivu odzovejo. — Tajnik.

IZ POPOTNIKOVE TORBE

PISMO SLOVENCEV IZ RUSIJE.

Rostov ob Donu, 30. decembra 1926.

Prijatelji našega lista gg. Tevžič, Gregorčič in Jurjev, ki bivajo v Rostovu ob Donu v sovjetski Rusiji, nam pošiljajo naslednje pismo:

Spoštovani gospod urednik «Domovine»!

Če vam je mogoče, uvrstite naše pismo v vaš priljubljeni list. Radi ga čitamo, kadar ga dobimo, in po njem presojujamo, kaj se godi v domačih krajih. Nočemo kritizirati razmer, radi bi samo povedali, da bi slovensko ljudstvo in njegovi poslanci vedeli, kje in kdo je največji sovražnik Jugoslavije. Sedaj je podala ostavko Uzunovičeva vlada (predzadnja ostavka vlade; op. ur.) in za njo pride nova. Kako bi mi želeli, ako bi sklenila mirovni in trgovinski dogovor z Rusijo! Morda nas bo kdo radi tega imel za bedake, toda mi želimo povedati, kakor mislimo. Ruski listi mnogo pišejo, da je Italija sklenila dogovor z Albanijo in da je ta dogovor hud udarec za Jugoslavijo. Dalje pišejo, da Italija prodaja orožje Madžarom, Bolgarom, Rumunom in albanskim četnikom. Tistih 18.000 strojnih pušk, ki jih je Italija dobila kot vojni plen od Avstrije, prodaja sovražnikom Jugoslavije. Transporti se pošiljajo preko Avstrije pod imenom limon in pomaranč, ker Avstrija po mirovnih dogovorih ne sme prolaščati nobenega orožja.

Sedaj vidimo, v kakih nevarnostih se nahaja naša država. Ne smemo biti trdoglavi. Da ne bo nesreče in da nas sovražnik ne bo napadel, se moramo sprijateljiti z Rusijo. Vsak Slovenec v, da Rusija je in bo tudi sedaj pomogla slovanskim bratom. Rusija lahko postavi pod orožje ogromno milijonsko armado. Seveda, vi boste mislili, da pretiravamo, toda upoštevajte, da je organizacija v sedanjih Rusiji vse drugačna, kakor je bila včasih.

Mi Slovenci, ki živimo tukaj, natančno vidimo in doznamo, kaj se pleče okrog prelepe naše države Jugoslavije. Zato kličemo: odvrgite sovražstvo med seboj in skušajte doseči prijateljstvo z Rusijo! Italijanski hrabrec, ki tako rožlja s svojo sabljo; se bo ustrašil severnega medveda.

Sedaj pa še par novic:

V Sibiriji so našli zlato žilo. Strokovnjaki pravijo, da je tam 20 tisoč pudov zlata. Na nekem drugem mestu pa so preiskali 120 vagončkov peska in našli 14 funtov zlate kovine.

V Leningradu so zgradili novo električno postajo, ki oddaja 150.000 voltov energije. Gradili so jo najboljši inženjerji.

V mestu Saratovu ob reki Volgi so zgradili velikanski prevoznik parnik, ki naenkrat prepele 50 vagonov. Gradili so ga dve leti in je zaenkrat največji te vrste.

V naše mesto Rostov so prišli avstrijski delničarji in začeli graditi velikansko livarno in tovarno za posodo. Zgrajena bo drugo leto in bo v njej zaposlenih 12.000 delavcev. Zgrajena je že velika kolonija, ki šteje 15 hiš po 3 nadstropja. Vsaka hiša ima 100 stanovanj. Povsod je elektrika, vodovod in kopalnice. Dovršena je tudi velika pekarna, ki speče dnevno 18.000 pudov kruha, da ga je za celo mesto dovolj.

Kar nas je Slovencev tukaj, se nam dobro godi in smo zadovoljni. Pošiljamo prisrčen pozdrav vsem čitateljem «Domovine».

NOVICE IZ SMARTNA PRI LITJI.

Smartno, koncem januarja.

V zadnji številki «Domovine» smo podali sliko kulturnega in prosvetnega dela, danes pa hočemo izpregovoriti o gospodarskem in političnem delu v naši občini, ki velja že od nekdaj kot trdnjava klerikalne politike. Vendar smo se pri oblatnih volitvah dobro odrezali in smo spustili 79 kroglic v skrinjico SDS, kar znači 22 glasov napredka od skupščinskih volitev. Težko je za teh 79 kroglic klerikalcem, ki so nam jih prisodili le 25.

Naši fantje in možje, kmetje, obrtniki in delavci so storili svojo dolžnost ter s tem dokazali, da se tudi v Smartnem preganja srednjeveška tema. Svetel žarek demokratske ideje ogreva srea naših mož in napredno mladino, zbrane pod praporom Samostojne demokratske stranke. Poleg naših 79 glasov so dobile tudi SKS 12 in združene delavske stranke 38 kroglic, kar dá skupno 129 protiklerikalnih glasov. To naj vzbudi pri naših naprednih prijateljih misel za premišljen skupen nastop pri vseh volitvah.

SDS je najmočnejša napredna stranka v Sloveniji, kakor so pokazale volitve v oblasne skupščine, ki bi ob skupnem nastopu prinesle malo drugačno število mandatov. Gotovo v nekaj mesecih bo nova preizkušnja in takrat bomo videli, če so se že ohladile razgrete glave.

V naši občini počasi napredujemo. Dograjena je občinska ubožnica, ki naj služi človekoljubnemu namenu. V Smartnem imamo tudi električno luč iz elektrarne g. Fr. Izgorška. Priporočali bi občinskim možem, da se zavzamejo za to, da ne bodo naše ceste v temi. Naprava je tu, občina naj preskrbi luč, ki je na razpolago. Ceste so zelo revne in ne bi bilo čudno, če bi kdo v temi ostal v blatu ali bi se zgodila kakšna druga nesreča. Gosp. cestnega načelnika bi opozorili tudi na čiščenje kanalov v smeri proti Kostrelnici. Ker nam vsak dež poplavi cesto od Gradiške do konca vrta g. Knafliča, bi bilo treba strugo razširiti in očistiti. Isto je potrebno tudi na Ustih do znamenja. Nujnih potreb imamo na vseh konicah in krajih, zato bomo v «Domovini» tudi postavili predloge in vršili boj v korist ljudstva, ki trpi in zahteva vidnih del za plačane velike davke.

LJUDSKO VSEUČILIŠČE

ELEKTRIČNA RAZSVETLJAVNA.

V enem prejšnjih člankov smo že govorili o razsvetljavi. Človek si je do najnovejše dobe pomagal z jako preprostimi sredstvi, da si je razsvetljeval svoje stanovanje: v početku z navadnim gorivom, to je lesom, šele pozneje z različnimi svetilkami, v katerih so gorela različna olja. Šele v dobi elektrike in plina se je potem pojavila električna in plinska svetiljka; prva bo v današnji dobi elektrifikacije kmalu izpodrinila vsa druga svetila.

Na čem sloni naprava električne luči? Če gre električni tok po kovini, se ogreje žica. Ako tako žico prerežemo ter oba konca nekoliko drugega od drugega oddaljimo, tok ne preneha krožiti, marveč teče dalje po zraku med obema koncema ter tvori živahno, jako vročo luč. Radi velikega upora, ki nastane, ko prerežemo žico in ločimo konca, se ogrejeta konca tako, da se nekaj kovine na njiju spremeni v paro, ki napolni presledek med njima in vodi električni tok po zračni plasti. Kovinska para je jako slab prevodnik elektrike, mnogo slabši nego kovina sama. Zato se razgreje do jako visoke temperature, ki povzroča, da se razvija vedno nova kovinska para med obema koncema; zato tudi tok ne preneha in pojav je trajen.

Še lepše se kaže to na paličastih ogljih. Ako namreč staknemo dva taka oglja, da začne tok krožiti, ter ju potem oddaljimo dva do pet milimetrov, se radi nastalega upora razbelita oba konca in tudi plast med njima. Zračni molekuli se razgrejejo od 2000 do 4000 stopinj Celzija. Od razbeljenih ogljenih koncev se dviga ogljena para in se trgajo razbeljeni ogljeni delci, ki švigajo po razbeljenem zraku od oglja do oglja. Vsi ti razbeljeni drobci pa povzročajo, da se med obema ogljenima koncema pojavlja plamenč lok. Velika svetloba tega loka prihaja največ od razbeljenih ogljenih koncev.

Naravno je, da v tem plamenu ogljena konca počasi zgorevata in da se presledek med njima vedno večja ter da je slednjič tako velik, da ga tok ne more več premagati. Luč bi ugasnila, če bi koncev zopet ne približali, če bi ne skrbeli za to, da ostane razdalja med njima vedno enaka. Radi tega moramo obločno luč tako napraviti, da se dasta ogljena konca premikati, da se dá torej razmak med njima regulirati.

Da začne tok krožiti, moramo s posebno pripravo paličasta oglja stekniti, nato pa ju zopet ločiti, da nastane plamenč lok. Ker pa ogljena konca zgorevata, sta vedno krajša in ju je treba zdržema zblíževati za toliko, za kolikor sta odgorela. Regulacija mora slednjič izenačiti vse morebitne spremembe, v jakosti toka, to je povečavati razdaljo med oglijema, oziroma, kar je

isto, večati upor, kadar tok prehitro narašča, obratno pa oglja zblíževati ali upor zmanjševati, kadar tok iz kateregakoli vzroka oslabeva.

To storimo najlažje z ročnim regulatorjem. To pa je mogoče le tedaj, kadar ne potrebujemo trajne luči. Kjer pa hočemo imeti trajno in stalno luč, jo je treba regulirati s posebnimi mehaničnimi in električnimi napravami, tako zvanimi samodelnimi regulatorji.

Oglji so dvojni. Prvi imajo po sredi mehkejšo tvarino, stenj, in se imenujejo stenjasti ogli, drugi pa so iz istovrstne tvarine in se zovejo celoviti ali istovrstni ogli.

Svetloba obločne luči je odvisna od jakosti toka, ki teče skozi ogljena konca. Obločnice svetijo s svetlobo nekaj sto, tudi tisoč sveč.

Obločna luč je prikladna za ulice, ceste in velike trge, kjer vise svetilke na visokih železnih drogih, za razsežne dvorane in prodajalnice. Za navadne prostore in stanovanja je obločna premočna. Tu je na mestu žarnica.

Tuda žareča luč izvira iz toplote, ki ogreva in razbelja prevodnik. Razlika med obema lučima je ta, da prehaja pri obločni luči tok od oglja do oglja po zraku ter razgreva konice ogljenih palic in zračno plast med njima, pri žarnici pa se razbeli nepretrgani del prevodnika.

Žarnica obstoji iz steklene brezračne hruške, v kateri gori ogljena ali kovinasta nitka. Tok je vpeljan do ogljenega locna skozi stekleno hruško z dvema žicama iz platine, ki sta vtaljeni v steklo. Žarnica ima torej tri dele: ogljeni locen, odvodni žici in hruško.

Hruška ima v vratu, oziroma na dnu steklen zamašek, v katerega se najprej vtalita dve dovodni žici iz platine.

Hruška ima spodaj podaljšan, odprt vrat, na vrhu pa vtaljeno tenko stekleno cev. V vrat se vtakne stekleni zamašek, ki ima dovodni žici in ogljen locen, potem pa se stališa vrat in zamašek. V vrat se vtisneta dve jamici, da se potem vrtnik lažje pritrdi z malcem, na oba konca platine pa se privarita bakreni žici.

Da je žarnica rabna, je treba iz nje izčrpati ves zrak.

Električni tok uniči polagoma vsako žarnico. Čim jačji je tok, tem prej se žarnica obrabi. Zato je vsaki žarnici odmerjen tok, ki ji najbolje služi. Normalno gori žarnica s primernim tokom 600 do 800 ur.

Odveč bi bilo tu govoriti o prednostih električne luči, saj nam nobena druga luč ne more služiti v tako različne namene.

ZANIMIVOSTI

PO DESETIH LETIH NAŠLA SVOJCE.

Znano je, da je srbsko ljudstvo med vojno strašno trpelo. Sovražnik je zasedel deželo, zažgal domove in vsakdo, ki se je hotel rešiti, je moral pobegniti. V splošni zmedbi so mnogi starši izgubili svoje otroke, ki so tavalj okrog, dokler se jih ni kdo usmili in jim nudil zavetja.

Taka žalostna usoda je doletela leta 1915. takrat šestletno Jeleno Stanojevičovo, hčerko siromašnega kmeta. Oče je bil v vojni, mati pa je z otroci pobegnila pred avstrijsko vojsko. Na begu skozi Črno goro so otroci izgubili mater in ostale sorodnike ter so sami tavalj okoli. Šestletna Jelena je zašla med avstrijske vojake. Ker ni vedela povedati, odkod je, so jo obdržali v svojem taborišču. Pozneje so avstrijski vojaki odšli, mesto njih pa je prišel oddelek italijanskih ujetnikov, ki se je usmili zapuščenega otroka. Tako je živela Jelena skoraj dve leti med vojaki. Končno se je je usmili neki mohamedanec, ki jo je sprejel v svojo hišo. Otrok se je lepo razvijal ter je vsem ugajal. Zato je Ali Hasan, kakor je bilo ime njenemu reditelju, sklenil, da jo sprejme za svojo. Po preobratu je Ali Hasan pobegnil v albansko vas Katrikoti. Tam je Jelena živela v njegovem domu mirno in udobno. Seveda jo je dal vzgojiti kot mohamedanko. Dobila je ime Zelna. Ker niso vedeli za njeno rodbinsko ime, so jo klicali za Črnogorko, ker jo je Hasan našel v Črni gori.

Za pomladansko mokro vreme

si nabavite najboljše

„Doko“ čevlje

ki so tudi najcenejše.

„Doko“, Ljubljana

Prešernova ul. št. 9, dvorišče.

Z leti je dorasla Zelna v lepo dekle, ki je radi svoje lepote zaslovela daleč naokoli. Začeli so se oglašati tudi snubci. Hasan pa o tem ni hotel slišati ničesar. Šele lansko pomlad je pristal na njeno zaroko z nekim premožnim Albancem. To pa je zavržene snubce tako razdražilo, da so sklenili, da se starcu maščujejo. Obvestili so naša oblastva na Cetinju, da Albanci skrivajo v svoji vasi neko Srbkinjo, ki so jo med vojno odvedli iz Srbije. Naša oblastva so uvedla takoj preiskavo, ki je potrdila v ovadbi navedena dejstva. Dekle je bilo prepeljana na Cetinje in tam zaslišano. Sprva ni hotelo ničesar izpovedati, pozneje pa je svojo usodo priznalo. Veliko županstvo je nato začelo poizvedovati za njenimi roditelji. Oglašilo se je mnogo ljudi, ki so iskali svoje izgubljene otroke, toda pravih roditeljev ni bilo med njimi. Zato je veliki župan dal napraviti fotografijo najdenega dekleta, ki so bile nato razposlane na vse strani. Uspeh ni izostal. Koncem decembra se je oglasila mati dekleta, ki je po fotografiji spoznala svojega otroka. Istočasno pa sta se oglasila tudi njen brat in njen stric, ki živita v Novem Sadu. Dekle je sicer veselo, da je zopet našlo svoje sorodnike, ne kaže pa posebne volje, da bi se vrnilo k njim. Vzgojena med Arnavti, je Jelena, oziroma Zelna, kakor jo sedaj kličejo, skoro popolnoma pozabila svoj materni jezik. Govori le albanski in tudi svojemu zaročencu, s katerim bi se imela v kratkem poročiti, se ne namerava odpovedati. Ker pa je še mladoletna, se bo zaenkrat morala še pokoriti odredbam svojega varuha, ki so ji ga sedaj postavila oblastva in ki hoče dekle vrniti sorodnikom.

VOJNA PROTI PODGANAM.

Podgana ni samo velik škodljivec, ker ogroža vse, kar ji pride pod zobe, marveč tudi nevaren razširjevalec nalezljivih bolezni. Dokazano je, da so podgane za časa svetovne vojne raznesle najnevarnejše nalezljive bolezni kakor kolero, kugo, legar in druge. Žival pa je tudi sama na sebi ogabna.

Dočim so podgane na deželi manj nevarne in ne nastopajo v velikem številu, tvorijo zlasti v večjih mestih pravega nadlogo. Tam najdemo po kanalih, kletih, smetiščih in drugod dovolj zavetišč in tudi obilo hrane. Zato se v vseh večjih mestih vrši organizirano zatiranje podgan. V Parizu, Londonu, Berlinu in drugod so posebni oddelki, ki vodijo ta boj. V ta namen razdeli mestna uprava brezplačno poseben strup, ki ga morajo vsi lišni posessniki določenega dne postaviti na takih mestih, kjer iščejo podgane zavetišče ali hrano. Dosedanji poskusi so se dobro obnesli.

Posebno tožijo nad podgansko nadlogo v zadnjih letih Dunajčani. Na Dunaju so se podgane za časa svetovne vojne strahovito razpasle. Izvoz smeti je bil v vojnih letih zelo pomanjkljiv, jayna snažnost je zelo popuščala. V raznih vojaških taboriščih, vojašnicah, bolnicah so imele podgane v odpadkih obilo hrane. Zatiranju podgan med vojno skoraj nihče ni posvečal posebne pozornosti in ni čudno, ako danes trde poznavalci razmer, da na Dunaju dandanes kar mrgoli podgan, ki prihajajo ob belem dnevu iz kanalov in se «sprehajajo» na najprometnejših ulicah. Zato je dunajska občina po vzorcu drugih vele-

mest organizirala splošno zatiranje podgan, ki se je dobro obneslo.

Tudi v naših mestih tvorijo podgane že pravo nadlego. Na Danskem so ugotovili, da so podgane samo na poslopih napravile za preko 7 milijonov danskih kron škode. Na Angleškem so podgane uničile za nad 15 milijonov funtov živil. Podgane namreč nimajo navade, da bi načeti kos požrle, marveč ogledajo vedno nove komade, ki postanejo zaradi tega neužitni. V Severni Ameriki požrejo podgane toliko, kolikor pridelava v enem letu 200.000 ljudi. Znano je, da se podgane često lotijo tudi otrok. Da male živali kakor kunci in slično niso varne pred njimi, ni nič novega.

Pobijanje podgan se vrši običajno z različnimistrupi. Ti strupi pa ne smejo biti taki, da bi tvorili nevarnost za ljudi ali druge domače živali. Navadno se uporablja v to svrhu fosfor. Dva grama fosfora se pomešata z 1 gramom masti in moke ter se iz te zmesi napravijo male kroglice, ki se nato postavijo na primernih mestih, zlasti po kletih, shrambah, hlevih, smetiščih. Pobijanje mora biti sistematično, ker sicer nič ne koristi. Vršiti se mora ob istem času po vsem mestu, ker se sicer podgane presele iz enega dela mesta v drugega.

Strokovnjaki trde, da ima vsako mesto toliko podgan kakor prebivalcev. Pristaniška mesta pa jih imajo gotovo trikrat toliko. Zato se mora v takih mestih vršiti zatiranje tudi večkrat na leto. Gotovo tudi po naših mestih ne manjka te go-lazni in bi bilo povsem umestno, ako bi se tudi pri nas uvedli taki boji proti podganam.

× **Ogromno bogastvo bivše mehikanske cesarice.** Bruseljski listi pišejo, da je zapustila pokojna mehikanska cesarica Šarlota svojim dedičem vsega skupaj okrog sto milijonov zlatih frankov. Uradno pa se ugotavlja, da znaša vsa dedščina le približno deset milijonov zlatih frankov, tako da odpade na vsakega šestih dedičev, odštevši razne davke in dajatve, po 500.000 do 600.000 zlatih frankov.

Listnica uredništva

- Središče.** Prejeli smo prepozno. Smola!
- Noršinec.** Preslabo čitljivo, ker je bila dopisnica zmečkana.
- Vuhred.** Proti zakonu.
- Šmarea.** Deloma proti zakonu. Sicer pa ne priobčujemo dopisov, katerih pisca ne vemo.
- Šmarjeta pri Rimskih toplicah.** Dopis je preveč osebno in bi imel opravka z zakonom.
- Žiri.** Dopis smo morali, žal, odložiti, ker ni podpisa.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Hudobna krava.

Zabjevaški župnik je imel zelo hudobno kravo, ki jo je moral vedno kdo jahati, kadar so jo molzli.

Bila je nedelja, hlapec in dek'la sta nekam odšla. Opoldne je prišla krava molst župnikova kuharica. Ali krava ni hotela biti pri miru. Ker dek'le in hlapec ni bilo doma, je kuharica poklicala župnika, naj gre kravo jahat, kar je župnik v sili tudi moral storiti. Krava ga je dvakrat vrgla raz sebe. Ves blaten in poten je zajahal kravo še tretjič, na kar mu je kuharica pod kravjim trebuhom zvezala noge, da ne bi mogel pasti s krave.

Krava je napela vse svoje moči in pretrgala verigo. Nato je zdirjala iz hleva po cesti mimo šole. Na pragu je stal učitelj in začuden gledal župnika na kravi.

«Gospod župnik, kam pa tako naglo?» vpraša učitelj.

«Kravo vprašaj,» se razhudi župnik, «in povej v cerkvi, da danes ne bo popoldanske službe božje.»

Posojilo.

Gasper Česen sreča na cesti šestletnega sinčka svojega prijatelja Mihaela Čebule, ki mu že daje časa dolguje posojeni znesek.

«Čuješ, dečko,» mu pravi, «povej očetu, da ga prosim, naj mi še ta teden vrne posojeni denar. On je menda na to že čisto pozabil.»

Sinko: «Tisto pa ne! Pozabil pa že ni!»

Česen: «Kako pa ti to veš?»

Sinko: «Saj skoro vsak dan pravi: Česen bo še dolgo čakal na svoj denar!»

Ločitev se izplača.

Alojzij Mevza pride k odvetniku ter mu razloži, da se hoče ločiti od svoje boljše polovice.

«Toda opozarjam vas,» mu pravi odvetnik, «ločitev stane danes mnogo denarja.»

«Nič ne de,» se odreže Alojzij, «saj se izplača!»

Oba sta enaka.

Profesor: «Po čem sedite, da je ta samomori-lec bil pijanec?»

Medicinec: «Videl sem ga vsak dan v gostilni, kamor sem zahajal.»

Potovanje.

Melhijor: «Kako vam je ugajalo potovanje, gospa?»

Zora: «Nepopisno!»

Melhijor: «Ali ste bili tudi v Parizu?»

Zora: «Tega vam pa res ne morem povedati. Veste, moj mož je namreč vedno sam kupoval vozne listke.»

Razgovor med njim in njo.

Ženka: «Kam greš, dragi možiček?»

Možek: «Pametna žena moža nikoli ne sprašuje, kam gre.»

Ženka: «Toda pameten mož sme vprašati, kaj njegova žena...»

Možek: «Draga ženica, pameten mož žene sploh nima.»

MALI OGLASI

Kovaškega vajenca

za takojšnji nastop išče Anton Nardoni kovaški mojster, Podobeno 10, p. Poljane nad Škafjo Loko. 48

Usnjarski vajenec

močan in pošten, se sprejme. — Naslov pove uprava «Domovine».

Prodajam hišo na deželi

v dobrem stanju, v sredini Logatca, po želji tudi nezemljišča. Več se poišče pri Antonu Urbasu, poselniku, Dol. Logatec, Martinčič 24. 35

V Gorenji vasi nad Škofjo Loko

je naprodaj hiša šte. 5 v «Razočitu», prioravna za gostilniško in trgovsko obrt, ki sta s v njej že izvrševali. Stoji ob cesti na najprometnejšem kraju vasi. 7 stanovanjskih prostorov, 2 kuhinji, hlev, 3 kleti, gospodarsko poslopje, zemljišče. Cena ugodna. Poišče se v oglasnem oddelku «Domovine». 37

Advokat

dr. Avg. Reisman v Mariboru

je preselil svojo pisarno v

Slovensko ulico št. 11, I. nadstr.

Telefon šte. 99. 45

Kdor

trpi na živčnih in protinskih boleznih, kakor: oevrasteniji, protinu, art-riozklerozi, revmi, nevralgiji, oslabelosti in dr., naj se seznani z onim, kar pravijo sami pacienti o zdravilu «KAT.EFLUID» D. Kalcinčan. Zahtevajte brezplačno literaturo s pismi bolnikov:

Beograd, Pop-Lukina broj 1, Lit. D. 2, Miloš Marković.

50

Prodajam majhno hišico

v Jurkloštru. — Pojasnila se lahko deba pri g. Gradlu v Jurkloštru. Nat. št. naslov: Helena Stakovnik, soda-vičarka, p. Rimske Toplice. 44

REVMATIZEM.

Izjava hvaležnosti.

Laboratoriju «Radio Balsamika»

Beograd, Kosovska ulica 43.

Vaše zdravilo me je popolnoma ozdravilo in sem že zapustil posteljo. Ležati sem moral zaradi revmatizma, ki me je nenadoma napadel, v postelji 15 dni. Zahvaliti se moram samo Vašemu zdravilu «Radio Balsamika», da sem danes popolnoma zdrav.

Petrovac (požrevački), 28. 12. 1926.

Sava M. Petrović

likvidator Mlavske Štedionice.

V petih letih, odkar se prodaja «Radio Balsamika», naše zdravilo proti revmatizmu, smo došli mnogoštevilna priznanja zdravniških avtoritet, ki se o njem najpogostejše izražajo, kakor tudi zelo mnogo zahval ozdravljenih pacientov, katere zahvale dnevno prejemamo. V zadnjem času pa so se pojavila tudi druga zdravila pod imeni, ki so slična našemu. Zato opozarjamo publiko, da teh zdravil ne zamenja z našim «Radio Balsamika».

Zdravilo «RADIO-BALSAMIKA» izdeluje, prodaja in razpoređuje na ovratju lad «RADIO-BALSAMIKA» d. o. o. Rahtjevo v Beogradu, Kosovska ulica 43, pri ul. 6

Trpežnost vaših čevljev se podaljša

ako uporabljate

Luno

pravo terpentinsko kremo.

Prepričajte se!

Moja žena in jaz

sva istega mnenja in tudi Vi boste strmeli, videči, kako postaja Vaše lice in al. nisko svežo, Vaša koža gibka in barvito mehka in Vas tas e s svojim izgledom večno bolj vesele, če Vam bodo kakor tudi nam dnevno rasli.

Fallerjevi mla zdrjvja in lepote z miko «Eisa» naplemen teže kakov sti, vsoujejo medicinsko prokušene dobro delu joče sestavine, ki se vpijajo v kožo in jo oplemenjujejo, roizkasti enkrat:

«Eisa» bljito mlačno mlo
«Eisa» rumenjakovo mlo
«Eisa» glicerinsko mlo
«Eisa» joraisovo mlo
«Eisa» kaltrasko mlo
«Eisa» mla za prijte

li nikdar vž na osto hoteli uporabljati drugega mla. Za po zku 5 kosov Eisa mla, že z zavojno in poštino vred Din 52.—

Fallerjeva kvačkdu pomda za obraz in zadrženo kožo, «Eisa» ona Vam ohrani mladost in lepoto, glasi gube na koži in jo dela gibko in barvito mehko. Strmeli boste, kako hitro Vam ginejo pege mozolci, so edci, razpokana in rdeča mesta.

Fallerjevi močna «Eisa» pomada za rast las zabranja jo izpadanje las, prerano osivelost, odstranju jo prhljaj, dela krhke lase mehke in gibke in pospešuje rast las.

Za poizkus z ložka ene, ali pa po izodek odobeli pomad z zavojno in poštino vred 38 Din

Te cene se razumejo le, če se pošlje denar v naprej, ker se proti povzetju poštnina zviša za 10 Din.

Naročila je nastavitvi razločno takole:
Eugen V. Faller, lecanar, Janja Stubica, Elsatrg 360 (Hrvatska).